

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ŽENY JAKO PACHATELKY TRESTNÉ ČINNOSTI

Autor práce: Michaela Svobodová, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Milan Šumbera

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Poděkování

Ve své bakalářské práci bych chtěla zejména poděkovat ředitelce ženské věznice plk. Mgr. Ivě Prachařové za umožnění dotazníkového šetření mezi odsouzenými ženami v ženské věznici ve Světlé nad Sázavou. Dále bych chtěla poděkovat svému vedoucímu práce panu JUDr. Milanovi Šumberovi za vedení a cenné rady při tvorbě této bakalářské práce.

ABSTRAKT

SVOBODOVÁ, M. *Ženy jako pachatelky trestné činnosti: bakalářská práce.* České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2013. 63 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Milan Šumbera.

Klíčová slova: kriminalita, kriminologie, protiprávní jednání, socializace, trestný čin, výkon trestu odnětí svobody

Tato bakalářská práce pojednává o trestné činnosti, kterou páchají zejména ženy. Soustředuje se na rozdělení charakteristik osobností pachatelek dle typologií a teorií. Součástí této bakalářské práce je analýza provedeného výzkumu odsouzených žen ve výkonu trestu odnětí svobody, který je proveden formou dotazníku, které samy odsouzené vyplnily v ženské věznici. Statistická data trestných činů, které spáchaly ženy, stanoví průběh a dynamiku kriminality žen za určité období. Závěr bude zaměřen na osobnostní profily odsouzených žen.

ABSTRACTION

SVOBODOVÁ, M. *Women as offenders of criminal activity: bachelor's thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2013. 63 s. Supervisor: JUDr. Milan Šumbera.

Important words: criminology, criminality, infringement, socialization, imprisonment, crime

This bachelor's thesis deals about a crime committed mainly by women. It focuses on distribution of characteristics of offenders personalities by typologies and theories. Part of this bachelor's thesis is a conducted research analysis of women sentenced to imprisonment. The research analysis has been made as a questionnaire which was filled in by convicted women themselves inside a prison. Statistical data of crimes committed by women define process and dynamics of women crime during a certain period. The end of this thesis is focused on personal profiles of imprisonment women.

Obsah:

Úvod	8
1 Cíle a metodika	10
2 Základní pojmy	12
2.1 Kriminologie	12
2.2 Kriminální listina	12
2.3 Kriminální listina	13
2.3.1 Zjevná kriminální listina	13
2.3.2 Skrytá kriminální listina	14
2.4 Kriminální jednání	14
2.5 Kriminální motivace	15
3 Osobnost pachatelů trestného činu	17
3.1 Typologie pachatelů a pachatelek	17
3.1.1 Biologická typologie pachatelek	18
3.1.2 Psychologická typologie pachatelek.....	19
3.1.3 Typologie sociologické charakteristiky pachatelek	20
4 Kriminální listina žen	22
4.1 Kriminální listina v číslech	23
4.2 Kriminální listina po amnestii	24
4.3 Příčina kriminality	26
5 Prevence kriminality	28
5.1 Sociální prevence	28
5.2 Situační prevence	29
5.3 Viktimologická prevence	30
5.4 Dělení prevence dle adresáta	30
5.5 Prevence kriminality žen	31
6 Vazba a vězení	33
6.1 Vazební věznice	33
6.2 Druhy věznic v České republice.....	34
6.3 Program zacházení s odsouzenými.....	35

7 Ženy a vězení	38
7.1 Věznice v České republice	39
7.2 Ženská věznice ve Světlé nad Sázavou	40
7.3 Věznice a Ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava	41
8 Výsledky dotazníkového šetření.....	42
8.1 Věk odsouzených žen.....	42
8.2 Dosažené vzdělání.....	42
8.3 Rodina odsouzených žen.....	43
8.4 Sexuální orientace a partnerské vztahy	44
8.5 Drogy a alkohol	44
8.6 Výkon trestu odnětí svobody.....	44
8.7 Vyjádření odsouzených žen	45
8.8 Shrnutí	46
9 Kazuistika	47
Závěr.....	49
Seznam použité literatury.....	51
Seznam příloh	54

Úvod

Kriminalita je nedílnou a přirozenou součástí společnosti. Jedná se o negativní jev, který nelze zcela odstranit. Lze ho pouze eliminovat, aby hranice kriminality nepřekročila společensky únosnou mez. K eliminaci kriminality je nutné přijmout potřebná preventivní opatření, vytvořit účinnou, efektivní legislativu a zaměřit se na penitenciární převýchovu odsouzených pachatelů.

Převážná většina statistik a studií v různých společnostech se do nedávné doby zabývala trestnou činností páchanou muži. Hlavním důvodem těchto studií byl nepochybně fakt, že převážná většina zadržených, obviněných a odsouzených jsou muži. Trestná činnost páchaná ženami se zdála zanedbatelná pro jejich nízkou nebezpečnost. Kriminalita žen byla zastíněna trestnou činností páchanou muži a kriminologové se ve svých studiích a výzkumech o tuto problematiku zmiňovali jen okrajově. Ženská kriminalita se nepovažovala za sociální problém společnosti, který by si zasloužil pozornost.

K problematice ženské kriminality bylo vytvořeno mnoho teorií, které se jí pokoušejí vysvětlit. Mnoho z nich je odvozeno od teorií mužské kriminality a některé se nezakládají na seriózním výzkumu, nýbrž na předsudcích o ženách. Součástí této práce bude zmínka o některých vybraných teoriích kriminality žen, které se zdají být nejzajímavější a nejpodstatnější.

První část práce bude zaměřena na vysvětlení kriminality jako obecného negativního jevu a také vysvětlení kriminologických pojmů.

Teoretická část bakalářské práce se dále bude zabývat osobností a charakteristikou pachatelek a příčiny vzniku kriminálního chování žen. Vzhledem k rozsáhlosti kriminálního chování, je důležité rozlišit druhy kriminality a také psychologické typologie pachatelek. Nedílnou součástí práce budou statistická data ženské kriminality vycházející z dostupných zdrojů.

Dále bude pozornost zaměřena na výzkumnou část charakteristických osobností odsouzených pachatelek ve výkonu trestu odnětí svobody za užití dotazníku. I přes udělené amnestie prezidentem České republiky na počátku roku 2013 byl proveden výzkum v ženské věznici ve Světlé nad Sázavou.

Závěrečná část bude navazovat na výzkumnou část bakalářské práce, která bude zaměřena na problematiku odsouzených žen ve výkonu trestu odnětí svobody.

Tato kapitola se zaměří na charakteristiku osobnosti vězňených žen a dále na problémy spojené s výkonem trestu odnětí svobody v ženských věznicích. Pro lepší představu kriminality žen bude v konečném závěru několik případů kazuistiky trestné činnosti, které se svými brutálními činy zapsaly do historie lidstva.

1 Cíle a metodika

Ústředním tématem této bakalářské práce je trestná činnost páchaná ženami, která je zaměřena na trestné činy související s krádežemi a delikty spojené s trestnými činy proti rodině a výchově mládeže.

Vzhledem k tomu, že se jedná o velmi obsáhlou problematiku a to jak v teoretické tak i praktické rovině, je nutné si nejdříve objasnit základní pojmy z oblasti kriminologie jako ústředního vědního oboru zabývající se problematikou kriminality. Empirická část bakalářské práce se zabývá příčinami vzniku protiprávního jednání.

Hlavním cílem a tedy prioritou je stanovit osobnosti pachatelek za pomoci kriminologických typologií a také zjistit příčiny vzniku kriminálního chování žen. V této bakalářské práci jsou vybrány některé teorie kriminálního chování, které autorka považovala za nejzajímavější. Některé tyto teorie jsou již dávno překonané a kriminologie k nim zaujala postupem času odmítavý postoj. Přesto nabízí zajímavý pohled na vývoj teorií kriminality páchanou ženami.

Dále bude provedeno zmapování celkové protiprávní činnosti za rok 2012, kde bude rozlišeno, zda trestný čin spáchali recidivisté, nezletilí, mladiství a ženy. V této části bude věnována pozornost na období udělení amnestie prezidentem České republiky počátkem roku 2013. Bude zkoumáno, zda došlo k nárůstu trestné činnosti či k poklesku. A to zejména za tato období od 1. 1. 2012 - 31. 3. 2012 a 1. 1. 2013 - 31. 3. 2013. Ke zmapování budou užity dostupné policejní statistiky, ze kterých bude čerpáno v této bakalářské práci. Autorka práce zpracuje cíle tak, aby podaly ucelený přehled zpracované problematiky.

Po zpracování policejních statistik a popisu náhledu na kriminalitu páchanou na území České republiky další část zaměřena na prevenci kriminality páchanou ženami. Prevence kriminality žen bude rozdělena do třech kategorií.

Závěrečná část bakalářské práce se bude zabývat vězněnými ženami ve výkonu trestu odnětí svobody, kde v tomto závěru bude provedena analýza. Analyzována část se bude zabývat poskytnutím dotazníkem z ženské věznice Světlá nad Sázavou, kde tyto ženy vyplnily samostatně anamnestický dotazník. V závěru dotazníku odsouzené ženy dostaly prostor pro vyjádření jejich přání, tužeb, spokojenosti či požadavků. Touto analytickou částí, která se bude zejména zajímat o typologii odsouzených žen, bude tato

bakalářská práce zakončena. Předmětem dotazníkové části je určit průměrný věk vězněných žen, jejich vzdělání, sociální prostředí, ve kterém vyrůstaly a zda sociální prostředí mělo pozitivní či negativní vliv na jejich vývoj. Poznatky jsou dále čerpány z řízených rozhovorů se sociální pracovnící v ženské věznici ve Světlé nad Sázavou s Eliškou Hoskovcovou.

Při vypracování této práce, resp. tohoto tématu je vycházeno ze studia platných legislativních norem České republiky, odborné literatury, stanovisek státních orgánů a dalších platných dokumentů.

2 Základní pojmy

Abychom mohli hovořit o kriminálním chování žen, je nutné nejprve vymezit několik základních pojmů, které nám osvětlí kriminalitu a kriminologii v obecné rovině. Vše o čem bude v teoretické části pojednáváno, se týká i kriminality žen a jejich kriminálního chování.

2.1 Kriminologie

Kriminologie je samostatná věda, která se zabývá zločinností, pachateli a oběťmi. V neposlední řadě se zabývá její kontrolou. Samotné slovo „kriminologie“ vychází z latinského slova crimen (zločin) a z řeckého slova logos (v tomto případě znamená učení).

Kriminologie je multidisciplinární věda, která čerpá poznatky z vědních oborů jako je sociologie, psychologie, psychiatrie, kriminalistika, pedagogika, dále z trestního práva, statistik a dalších oborů. Úkolem této empirické vědy je získávat a zkoumat poznatky o kriminalitě a jejích souvislostech.¹

2.2 Kriminalistika

Kriminalistika je samostatný vědní obor, který se zabývá objasňováním, vyhledáváním, zkoumáním a využíváním stop k odhalování trestných činů a jejich pachatelů za užití různých kriminalistických metod. Podobně jako kriminologie je kriminalistika samostatnou multidisciplinární empirickou vědou působící v oblasti kriminality.

„Kriminalistika vypracovává efektivní metody odhalování a vyšetřování trestné činnosti, které poskytuje zejména policejním a justičním orgánům a znalcům, a zpracovává i efektivní metody kriminalistické prevence.“²

¹ *Institut pro kriminologii a sociální prevenci* [online] 2013. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.ok.cz/iksp/kriminologie.html>>.

² NOVOTNÝ. O., ZAPLETAL. J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 23.

2.3 Kriminalita

Kriminalita je jev, který narušuje harmonický vývoj společnosti a je tedy pro společnost škodlivá a disfunkční. Kriminální chování je protiprávní jednání, které je posuzováno trestním zákoníkem a je označeno jako trestný čin. Jde o těžko odstranitelný jev a je nutné vytvořit účinnou legislativu a další potřebná opatření k eliminaci tohoto škodlivého společenského jevu.³

„Narušuje základní pravidla společenského řádu a lidského soužití, působí společnosti i státu značné imateriální a materiální škody, způsobuje jednotlivým obětem škody fyzické, psychické a společenské, vyvolává ve společnosti atmosféru strachu, nejistoty a nedůvěry.“⁴

2.3.1 Zjevná kriminalita

Na základě získaných údajů ze statických zdrojů o kriminalitě, získáváme informace pouze o zjevné, nebo-li registrované kriminalitě. Tímto označujeme kriminalitu, která vyšla najevo a byla evidována v oficiálních statistikách.⁵

Ochota občanů oznamovat trestné činy závisí na charakteristikách trestného činu a pachatele, dále také na vztahu oběti s pachatelem. Dalším faktorem jsou také charakteristické vlastnosti občana. V neposlední řadě je také důležitá zkušenost s policejními orgány a také pocitu ohrožení oznamovatele.⁶

Ne všechny trestné činy zjevné kriminality přecházejí do procesu stíhání, kde pouze u části je podána obžaloba a obžalovaný je postaven před soud a pravomocně odsouzen. Statistické údaje o zjištěné kriminalitě mají patrně nejbližší ke skutečné kriminalitě. Skutečnou kriminalitou rozumíme součet skutků registrované kriminality a latentní kriminality.⁷

³ NOVOTNÝ. O., ZAPLETAL. J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 39.

⁴ NOVOTNÝ. O., ZAPLETAL. J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 19.

⁵ NOVOTNÝ. O., ZAPLETAL. J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 45.

⁶ NOVOTNÝ. O., ZAPLETAL. J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 45.

⁷ NOVOTNÝ. O., ZAPLETAL. J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 40.

2.3.2 Skrytá kriminalita

Pojem skrytá kriminalita se mnohdy označuje jako latentní kriminalita. Takto je označována kriminalita, o které se orgány činné v trestním řízení nedozví a nepřenesou jí do svých statistik.

Příkladem může být neochota zaměstnavatelů oznamovat trestné činy svých zaměstnanců, kdy toto by mohlo vést ke zničení dobrého jména firmy. Důvody pro neoznámení mohou spočívat v osobní zainteresanosti na jejich utajení, nebo v obavě ze msty pachatele, ale také z nedůvěry k orgánům činným v trestním řízení.⁸

Snaha o zjištění skutečné latentní kriminality, nebo alespoň přiblížit se uskutečňuje prostřednictvím třech základních postupů. Prvním z nich je tzv. výzkum informátorů. Dotazovaná osoba je tázána na páčání trestné činnosti třetích osob. Druhým postupem je tzv. výpověď o vlastní trestné činnosti prostřednictvím dotazníků. Třetím postupem je viktimizační výzkum. Respondenti odpovídají na otázky jako by byli oběti trestného činu. Tento výzkum je také zaměřen na ochotu oznamovat trestné činy, strach ze zločinu a postoj k orgánům činným v trestním řízení.⁹

Přínosem těchto výzkumů je potvrzení vysoké latence bagatelních protiprávních skutků. Bylo zjištěno, že se téměř každý z dotazovaných dopustil triviálního protiprávního skutku zvláště v mládí.¹⁰

2.4 Kriminální jednání

Kriminální chování nekoresponduje s poctivým a korektním chováním. Toto jednání má hned několik podob. První z nich je, když se pachatel po zralé úvaze rozhodne spáchat trestný čin. Dalším je, když se jedná o zkratovité chování pachatele, kdy má nedostatečné schopnosti řešit problémy jiným způsobem. Jindy rozhodující roli může sehrát tlak skupiny vrstevníků či jednotlivce. Některé trestné činy jsou důsledkem

⁸ NOVOTNÝ. O., ZAPLETAL. J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 42.

⁹ NOVOTNÝ. O., ZAPLETAL. J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 42.

¹⁰ NOVOTNÝ. O., ZAPLETAL. J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 42.

silného emocionálního rozrušení a jiné silným sebeovládáním, jako je např. organizovaný zločin.¹¹

Nenásilné kriminality se může dopustit i doposud bezúhonný člověk, např. podvodu. Předchozí korektnost a spolehlivost nevyklučuje riziko budoucího protiprávního chování. Dodržování přijatelných společenských norem závisí na mnoha situačních faktorech. Jedinec se v určité situaci zachová korektně a druhý se v té samé situaci zachová nepoctivě.

Slušní lidé páchají protiprávní jednání za účelem zvýšení svého sociálního postavení ve společnosti, nejedná se tedy vždy o pachatele z nižších vrstev. Ačkoliv pro policii je nejjednodušší tyto pachatele z nižších vrstev sledovat, kontrolovat a případně zadržet. Pachatelé páchající hospodářskou trestnou činnost, tzv. bílé límečky, jsou mnohem schopnější a dokazování těchto trestných činů je mnohem náročnější.¹²

2.5 Kriminální motivace

Subjektivní stránkou trestného činu je kriminální motivace. Sděluje nám důvody protiprávního jednání pachatele. Pojmem motivace rozumíme duševní proces, který vzbuzuje v jedinci určité chování, udržuje ho a směřuje na cíl. Motivem jsou např. biologické potřeby, zájmy, city, představy a fantazie. Jsou to vnitřní pohnutky k jednání.

Vedle motivu je důležitým faktorem tzv. incentiva, která představuje vnější stimul, nebo-li okolnost, která podněcuje jedince k určitému jednání. Příkladem takové incentivy může být lákavá příležitost odcizit bez rizika určitou věc.¹³

Existuje několik koncepcí, které odpovídají na otázky kriminální motivace. Jednou z nich je psychoanalytický přístup, který se zabývá emocionálně nabytými konflikty v raném dětství, které se následně mohou projevit v podobě kriminálního chování nebo duševní poruchou.¹⁴

¹¹ ČÍRTKOVÁ., L., *Forezní psychologie*. Plzeň, 2009, s. 76.

¹² ČÍRTKOVÁ., L., *Forezní psychologie*. Plzeň. 2009, s. 77.

¹³ ČÍRTKOVÁ., L., *Forezní psychologie*. Plzeň. 2009, s. 81.

¹⁴ ČÍRTKOVÁ., L., *Forezní psychologie*. Plzeň. 2009, s. 82.

Behaviorální koncepce zabírá ve svém výkladu běžné a časté podoby kriminality, kterou je např. majetková a násilná trestná činnost určitých skupin. Připojuje rozhodující význam pro proces sociálního učení.¹⁵

Kognitivní koncepce předpokládá, že kriminální jedinec ospravedlňuje své kriminální chování a zachovává si pozitivní sebeobraz.¹⁶

„V zásadě platí, že každé jednání je motivováno. Ve forezním kontextu to znamená, že každý trestný čin byl nastartován poznatelnými motivačními zdroji a předcházely mu jisté motivační pochody. Neexistuje nemotivovaná trestná činnost, existuje pouze trestná činnost bez známé motivace.“¹⁷

Objasnění motivace závisí především na získaných informacích během rozhovoru s pachatelem, nebo také z dokumentů orgánů činných v trestním řízení jako je např. protokol o ohledání místa činu, výslechy nebo také psychologické vyšetření. Konečné zpracování o kriminální motivaci se řídí pravidly pro znalecký posudek.¹⁸

U násilných trestných činů je posouzení kriminální motivace velmi důležité, neboť může mít velké dopady na hodnocení celého případu. V nejednoznačných případech, kdy zprvu nelze zjistit motivační chování pachatele trestného činu, přichází na řadu soudní expertízy, neboť spontánní doznání pachatele bývá velmi vzácné.

Při dokazování motivačního jednání je také důležitá přičetnost pachatele. Tzn., že je nutno prokázat, zda byl pachatel při svém protiprávním jednání schopen rozpoznat protiprávnost, a zda byl schopen kontrolovat a regulovat své činy.¹⁹

¹⁵ ČÍRTKOVÁ., L., *Kriminální psychologie*. Praha. 1998, s. 78.

¹⁶ ČÍRTKOVÁ., L., *Kriminální psychologie*. Praha, 1998, s. 78.

¹⁷ ČÍRTKOVÁ., L., *Forezní psychologie*. Plzeň, 2009, s. 84.

¹⁸ ČÍRTKOVÁ., L., *Kriminální psychologie*. Praha, 1998, s. 80.

¹⁹ ČÍRTKOVÁ., L., *Forezní psychologie*. Plzeň. 2009, s. 84.

3 Osobnost pachatelů trestného činu

Na posouzení osobnosti pachatele trestného činu se podílí hned několik vědních disciplín, jejich výsledky a poznatky se navzájem prolínají. K posouzení pachatele je nutné získat co nejvíce informací, abychom mohli uplatnit závěry ke zkoumané osobnosti jedince páchající trestnou činností. Výzkum, zaměřený na posouzení osobnosti pachatele jako individuality a současně i další poznatky o pachatelích, se nazývá typologie pachatelů.

3.1 Typologie pachatelů a pachatelek

Typologie je metoda, která umožňuje v kriminologii rozčlenit pachatele trestných činů podle určitých kritérií, znaků a souborů. Typologie nám pomáhá charakterizovat osobnost pachatele a začlenit ho do určité skupiny. Nejznámějším rozdělením typologie osobnosti je dle temperamentových vlastností rozdělena na čtyři známé typy: melancholik, choleric, sangvinik a flegmatik. Typologie také vychází z jednotlivých typů osobností, které se svými vlastnostmi, rysy, dají začlenit do určitých skupin a podskupin osobnostních typů.²⁰

Určování typologie pachatele byla spojena především s pachatelovým kriminálním činem bez ohledu na úlohu oběti a působení dalších vnějších vlivů. S rozvojem typologie osobnosti byl dán důraz na vliv sociálního prostředí, které působí na protiprávní jednání pachatele a má také vliv na kriminální stav společnosti. V kriminologii se setkáváme s těmito typologiemi:²¹

- biologické charakteristiky osobností pachatelů
- psychologické charakteristiky
- sociologické charakteristiky.

²⁰ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 103.

²¹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 104.

3.1.1 Biologická typologie pachatele

K biologické typologii patří neodmyslitelně vědní obor antropologie a další teorie založené na měření lebky. Mezi představitele typologie biologických aspektů pachatele patří zejména Cesare Lombroso. Tento představitel vytvořil šest typů osobnosti pachatele:²²

- rozený delikvent, u kterého je kriminalita vidět na první pohled,
- delikvent zvláštní a náruživý, kdy jednání tohoto pachatele se vyznačuje spácháním pouze jednoho deliktu,
- šílený delikvent, označení pro závislého pachatele,
- zdánlivý delikvent, protiprávní jednání na základě nešťastné události nebo náhody,
- kriminoid, takto je nazván delikvent páchající trestnou činností přechodně,
- tajný delikvent, může být buď politický, nebo fanatický.

Lombroso ve svých teoriích uvádí, že protiprávní jednání žen je způsobeno nedostatkem mateřského pudu a mající zálibu spíše v mužských odvětvích, jako je např. sport. Dále uvádí, že tyto ženy mají podobnou fyziognomii jako muži.²³

Fyziognomií se rozumí nevědecká nauka, která se zabývá rozpoznáváním povahy a vlohy člověka dle vzhledu, zvláště však zkoumáním obličeje. Tato věda nebyla nikdy v moderní psychologii uznána.²⁴

Cesare Lombroso kriminální chování mužů interpretoval jako důsledek nedostatečného vývoje mužů. Při posuzování osobnosti pachatele měl za to, že pasivita, mateřský pud, emocionální citlivost, jsou vlastnosti, které nevedou ke kriminálnímu jednání žen. Tehdy považovali kriminální jednání za nedostatečný vývoj jedince a jakési „evoluční zakrnění“. Za pomoci antropologie, biologie a psychologie se pokoušeli nalézt souvislosti osobnostními rysy pachatele, konstitucí těla a kriminální aktivitou. Za nejtypičtější delikt žen byla považována prostituce.²⁵

²² BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K., *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha, 2007, s. 11.

²³ BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K., *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha, 2007, s. 11.

²⁴ Fyziognomie. *Fyziognomie* [online]. 2013 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z WWW: <<http://fyziognomie.mikrosajty.cz/historie>>.

²⁵ BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K., *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha, 2007, s. 11.

Dalším představitelem biologické typologie je Erich Wulffen. Tento se ve svých výzkumech zaměřuje na kriminogenní momenty u žen, a jak na ně působí. Jde zejména o menstruační cyklus, graviditu a období klimakteria. Dle Wulffena je protiprávní jednání zakořeněno v ženském pohlaví.²⁶

„Premenstruačnímu syndromu bývá někdy připisována neschopnost žen „unést své emoce“ v důsledku změny vnímavosti vůči vnějším podnětům. K delikventnímu jednání tak může v tomto období docházet následkem zborcení vnitřních zábran, zejména u žen disponovaných (labilních, s disharmonickou strukturou osobnosti, v konfliktních situacích apod.)“²⁷

Někteří vědci zpochybňují tvrzení, že by premenstruační syndrom, který je běžnou součástí života, mohl mít vliv na kriminální jednání pachatelek. Pokud by ženy vnímaly menstruaci jako normální přirozený jev a ne jako negativní událost, pak jejich symptomy premenstruačního syndromu nebudou pociťovat jako problematické.²⁸

Obecně k biologické typologii lze říci, že na kriminální jednání pachatelek mají větší vliv enviromentální faktory, než samotná menstruace.

K biologické teorii se vyjádřil Pollak, který odmítal stanovisko o nedostatku fyzické síly žen k páčání zločinů. Apelovat na fakt, že ženy se vyhýbají násilí, jelikož toto nekoresponduje se sociálními normami výchovy.²⁹

3.1.2 Psychologická typologie pachatelek

Osobnost je jedinečné a neopakovatelné individuum. Strukturu osobnosti tvoří několik důležitých faktorů, vrstev, složek a dimenzí. Obvykle se jedná o schopnosti, do kterých patří inteligence, dále také charakter, temperament, volní vlastnosti, motivace, postoje, zájmy a také psychické zvláštnosti. Osobnost pachatele je vnímána jako stále se dynamicky vyvíjející stav, který je ovlivňován vnitřními a vnějšími faktory. Pro určení osobnosti pachatele je nutné získat informace o adaptaci jedince na různé životní situace. V souvislosti s popisem osobnosti se setkáváme s termínem

²⁶ BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K., *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha, 2007, s. 11.

²⁷ BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K., *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha, 2007, s. 11.

²⁸ BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K., *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha, 2007, s. 11.

²⁹ BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K., *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha, 2007, s. 12.

maladaptace. To je stav, kdy se individuu nepodaří dosáhnout souladu s podmínkami prostředí.³⁰

Příčinu kriminálního chování žen vědci ve svých teoriích přisuzují k poruchám raného vývoje jedince. Jejichž následkem jsou např. pocity viny, ze kterých může vyplynout potřeba trestu.

Zajímavou teorií je psychoanalýza Sigmunda Freuda, který vidí kleptomanií u žen jako neschopnost dosáhnout sexuálního uspokojení. Tento nedostatek vede ženy ke krádežím. Kleptomanií interpretuje pojetím „závisti penisu“.³¹

Teorie Konopkové vyvodila společné znaky delikventního chování jako je úzkost, opozice vůči autoritě, izolovanost, negativní pojetí sama sebe, apod. Za pomocí individuálních a skupinových rozhovorů, vyvozuje faktory společné pro jako vliv začátků puberty, které bývají spojené s traumatizujícími zážitky a následnými pocity úzkosti a nejistoty v souvislosti se změnami jejich těla.³²

3.1.3 Typologie sociologické charakteristiky pachatele

Typologie sociologické charakteristiky vychází ze zkoumání sociálního prostředí pachatele, sociálního učení, hodnotových orientací pachatele a jeho začlenění ve v sociálním prostředí. Důležitým faktorem tedy je sociální prostředí, ve kterém pachatel působil.³³

Existují poznatky, které uvádějí, že dívky podléhají více sociální kontrole než chlapci. U dívek jsou dány větší důrazy na sociální prostory-dům a rodina a nemají tedy prostor ke společenským experimentům. Na základě podléhání dívek k sociální kontrole dochází k redukci příležitosti páchaní trestných činů. Avšak k trestným činům páchanými ženami dochází nejčastěji v okruhu blízkých osob, zejména špatné zacházení s dětmi.³⁴

„Žena prochází specifickou socializací a učí se již od narození typickým způsobům chování, motivům a postojům. Očekávání a odměňování, formální

³⁰ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s.107.

³¹ BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K., *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha, 2007, s.13.

³² BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K., *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha, 2007, s.13.

³³ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s.108.

³⁴ BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K., *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha, 2007, s.14.

*a neformální kontrolní mechanismy vůči ženskému chování, se řídí od počátku podle pohlaví a určuje repertoár chování žen. Dívky jsou intenzivněji kontrolovány, učí se typickým ženským dovednostem a mají mimo jiné větší kontakt s osobami ženského pohlaví. U žen probíhá proces socializace obecně bezporuchověji, dívky a ženy se lépe přizpůsobují právním normám.*³⁵

³⁵ BLATNÍKOVÁ. Š., NETÍK. K., *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha, 2007, s. 14.

4 Kriminalita žen

Podíl žen na trestné činnosti se zdál být tak malý a protiprávní jednání tak nezávažné, že zabývat se trestností žen, se zdálo jako plýtvání časem. Kriminalita žen byla zejména spojována s hříšností a sexuální vyzývavostí. Pozornost byla poměrně často zaměřena na prostituci jako na nejtypičtější prohřešek.³⁶

Kriminologie nabízí dva možné výklady příčin kriminálního chování žen. Prvním je, že se ženy skutečně chovají méně protiprávně než muži a to i tehdy, pokud je nikdo nepozoruje. Nebo je to tím, že se chovají stejně jako muži páchající trestnou činností, ale nejsou ze strany orgánů činných v trestním řízení odhalovány a odsouzeny.³⁷

Trestná činnost nespadá do norem trestního zákoníku, ať už se jedná o zjevnou či latentní kriminalitu. Převážnou většinu zadržených, obviněných a odsouzených tvoří muži. Od kriminality mužů se kriminalita žen liší zejména tím, že v ní převažuje majetková trestná činnost. Konkrétně se jedná o trestné činy krádeže, zpronevěry, podvodu, zanedbání povinné výživy, porušování domovní svobody, výtržnictví, podílnictví, ublížení na zdraví a útok na úřední osobu. Část krádeží je doprovodným jevem provozování pouliční prostituce. Velkou součástí kriminality žen tvoří hospodářská kriminalita, kdy se pachatelky dopouštějí trestného činu podvodu a zpronevěry.³⁸

Dalším znakem kriminality žen patří nižší výskyt recidivního chování. Při páchání trestné činnosti jsou ženy opatrnější, pasivnější než muži, kdy jim spíše k páchání protiprávního chování pomáhají.³⁹

Trestné činy související s rodinou jako jsou zanedbání povinné výživy, týrání svěřené osoby, ublížení na zdraví, apod., jsou specifickou oblastí kriminality žen v České republice. Z těchto trestných činů vyjde najevo jen malá část, a to ta nejzávažnější. Je považováno, že značná část méně závažného protiprávního chování zůstává skryta za zdmi domácností a rodin.⁴⁰

³⁶ NEDBÁLKOVÁ, K., *Jiná vězení?*[online]. 2002 [cit. 2013-02-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.sedmagerace.cz/text/detail/jina-vezeni>>.

³⁷ NOVOTNÝ, O., ŽAPLETAL, J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 112.

³⁸ URBANOVÁ, M., *Ženská delikvence jako sociální jev*. Brno, 2004, s. 15.

³⁹ URBANOVÁ, M., *Ženská delikvence jako sociální jev*. Brno, 2004, s. 15.

⁴⁰ BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K., *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha, 2007, s. 39.

Význam role ženy jako matky je velkým problémem v ženské kriminalitě, neboť deviantní chování matky může vést v budoucnu k morálním hodnotám ve výchově dětí a mládeže.⁴¹

Do současné doby chybí konkrétní informace o latentní kriminalitě žen, jejichž podíl je několikanásobně větší než u mužů. Jedná se o trestné činy páchané v rodině, nepřímé pachatelství, drobné krádeže a podvody.⁴²

Problematika kriminálního chování žen s sebou nese otázku, jak tyto ženy trestat. Ženy daleko hůře snášejí uvěznění než muži. Pro ženy je obvykle velmi tíživé odloučení od rodiny, zbavení svobody a jakákoliv absence citových vztahů. Z tohoto odloučení dochází k citovým traumatům, depresím a sociálním deprivacím.⁴³

4.1 Kriminalita v číslech

Trestná činnost je chování, které se odchyluje od norem trestního zákoníku. Kriminální statistiky ukazují, že zastoupení ženy mezi pachateli je okolo 4 – 6 % ze všech stíhaných a vyšetřovaných žen. Převážnou většinu stíhaných a vyšetřovaných osob zastupují muži.⁴⁴

Abychom mohli hovořit konkrétně o kriminalitě žen je nutno vycházet z policejních dostupných statistik z roku 2012 na celém území České republiky. Ze statistických dat roku 2012 bylo zjištěno 304 528 trestných činů. Z čehož žen bylo stíháno a prověřováno celkem 15 479 z celkového součtu zjištěné kriminality, což činí 5,08 %. Recidivisté v tomto celkovém vyčíslení zaujímají vedoucí postavení s 18,5 % spáchaných trestných činů na území České republiky. Nezletilí se podílejí na zjištěné kriminalitě s 0,4 %. Mladiství se podílejí pácháním trestné činnosti na kriminalitě s 1,14 %. Pokud budeme hovořit o zjištěné kriminalitě, nesmíme zapomenout, že se jedná o

⁴¹ URBANOVÁ, M., VEČEŘA, M. a kol., *Ženská delikvence. Teoreticko-empirická studie k problému právních postojů a hodnotových orientací delikventních žen*. Brno, 2004, s. 10.

⁴² NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 114.

⁴³ URBANOVÁ, M., VEČEŘA, M. a kol., *Ženská delikvence. Teoreticko-empirická studie k problému právních postojů a hodnotových orientací delikventních žen*. Brno, 2004, s. 10.

⁴⁴ BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K., *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha, 2007, s. 38.

data zanesená v policejních statistikách. Latentní kriminalita není nikde evidována a může být několikanásobně větší, než je kriminalita zjevná.⁴⁵⁾

Za trestný čin vraždy bylo v roce 2012 prověřováno a stíháno 21 žen ze 188 zjištěných skutků, což činí 11, 17%. 13 žen loňského roku vraždilo z důvodu osobních vztahů a konfliktů, viz příloha č. 1.⁴⁶⁾

V násilných trestných činech, kam patří loupeže, násilí proti úřední osobě, týraní osoby žijící ve společné obydli, rvačky apod., se ženy pácháním toho protiprávního jednání podílejí s 6 %. Za tuto trestnou činnost bylo stíháno a prověřováno 1 118 žen. Zjištěno násilné trestné činnosti bylo 18 358 skutků, viz příloha č. 1.⁴⁷⁾

Podíl na majetkové trestné činnosti se pohybuje okolo 2, 4%. Roku 2012 bylo za majetkovou kriminalitu stíháno 4 712 žen ze zjištěných 194 970 případů majetkové kriminality. Z majetkové trestné činnosti se ženy nejvíce dopouštěly kapesních krádeží a podvodů, viz příloha 2.⁴⁸⁾

4.2 Kriminalita po amnestii

Prezident Václav Klaus vyhlásil svou první částečnou amnestii krátce před koncem svého druhého funkčního období a to 1. 1. 2013, s účinností od 2. 1. 2013. Podle odhadů se amnestie týká více než 32 000 lidí. Vězeňské brány opustilo více než 6 145 pravomocně odsouzených vězňů.⁴⁹⁾

Soud musel přezkoumat každý jednotlivý případ a rozhodnout, zda se na něj amnestie vztahuje. Na základě svého rozhodnutí vydá usnesení, proti kterému může státní zástupce i odsouzený podat stížnost. Lhůta pro podání stížnosti jsou 3 dny.

⁴⁵⁾ POLICIE ČR. *Policejní statistika kriminality v roce 2012* [online]. 2012 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>>.

⁴⁶⁾ POLICIE ČR. *Policejní statistika kriminality v roce 2012*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>>.

⁴⁷⁾ POLICIE ČR. *Policejní statistika kriminality v roce 2012*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>>.

⁴⁸⁾ POLICIE ČR. *Policejní statistika kriminality v roce 2012*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>>.

⁴⁹⁾ Trestní řízení. *Amnestie* [online]. 2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/amnestie-z-1-1-2013-vyklad>>.

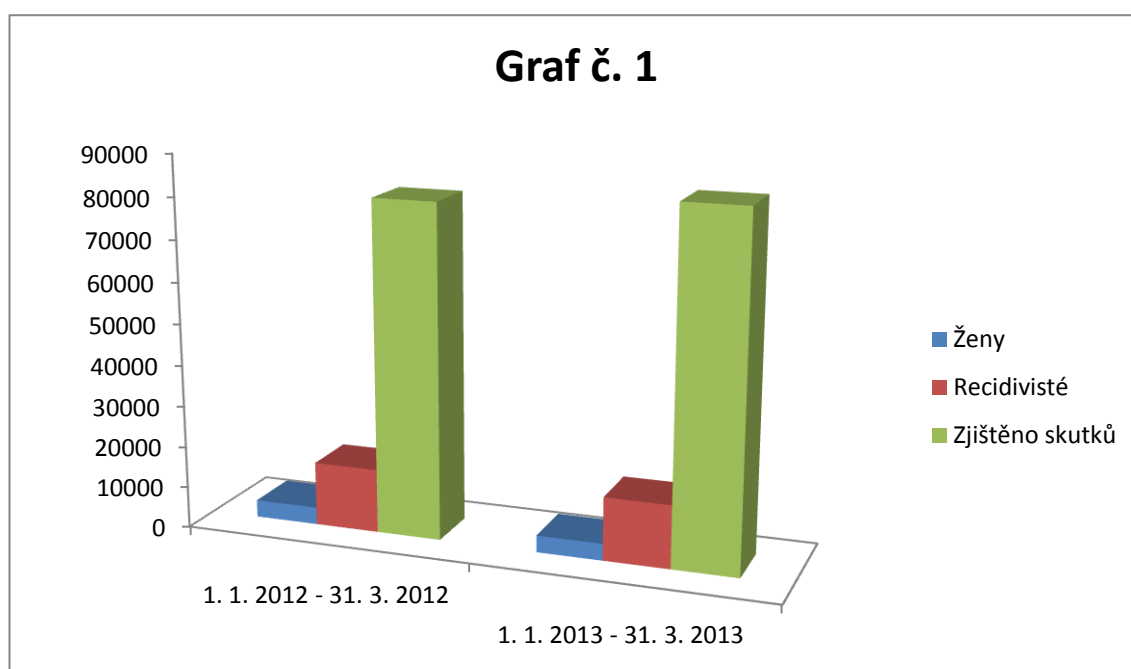
Pakliže žádná strana nepodá stížnost, tak usnesení nabude právní moci a odsouzený může být z výkonu trestu propuštěn.⁵⁰

V praxi jde o mnohem rychlejší průběh, kdy se amnestie oznámí státnímu zástupci a odsouzenému ve věznici. Pokud soud rozhodne kladně a žádná strana nemá žádné námitky proti usnesení, vzdají se na místě stížnosti a rozhodnutí okamžitě nabývá právní moci. Celá amnestie může být skončena i v těch největších věznicích do týdne.⁵¹

Amnestie se vztahuje na tresty, jejichž rozsudky byly uloženy a nabyly právní moci ke dni 31. 12. 2012. Nevztahuje se na trestné činy, jejichž rozsudky byly uloženy v roce 2012 a nabyly právní moci v roce 2013. Stejně tak se nevztahuje na trestné činy, u kterých nebylo ukončeno trestní stíhání do 31. 12. 2013.⁵²

Abychom zjistili, zda amnestie prezidenta měla vliv na růst kriminality, je nutné nahlédnout do policejních statistik. Analyzované období je od 1. 1. 2012 – 31. 3. 2012 a 1. 1. 2012 – 31. 3. 2013.

Graf č. 1 – Vývoj kriminality v období 1. 1. - 31. 3. roku 2012 a 2013⁵³



⁵⁰ Trestní řízení. *Amnestie* [online]. 2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/amnestie-z-1-1-2013-vyklad>>.

⁵¹ Trestní řízení. *Amnestie* [online]. 2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/amnestie-z-1-1-2013-vyklad>>.

⁵² Trestní řízení. *Amnestie* [online]. 2013 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/amnestie-z-1-1-2013-vyklad>>.

⁵³ POLICIE ČR. *Policejní statistika kriminality v roce 2012 a 2013* [online]. 2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>>.

Ve zmiňovaném období 1. 1. 2012 – 31. 3. 2012 bylo zjištěno 80 464 trestných činů. Stíhaných a prověřovaných recidivistů v tomto období bylo celkem 15 465. Prověřovaných a stíhaných žen bylo 4 176, jak nám ukazuje graf č. 1 konkrétně první sloupec.

V období prvního čtvrtletí roku 2013, jak nám znázorňuje graf č. 1, bylo zjištěno celkem 83 851 trestných činů. Jedná se pouze o zjevnou kriminalitu, nikoliv o celkovou kriminalitu, do které patří i latentní kriminalita. V tomto čtvrtletí bylo stíháno 15 266 recidivistů a 4 088 žen. Na tomto grafu vidíme nárůst zjevné kriminality o 4,2 %. Stíhaných osob ve zmiňovaném čtvrtletí ubylo. Lze tedy říci, že amnestie prezidenta České republiky, která nabyla účinnosti 2. 1. 2013 má částečný vliv na růst kriminality v české republice. K nárůstu kriminality mohou přispět jiné okolnosti než je samotná amnestie, a to ekonomická a sociální stránka společnosti, kultura, legislativa a mnoho dalších okolností, které ovlivňují lidskou společnost.

4.3 Příčina kriminality

Každému jednání předchází nějaká příčina, která nemusí být okamžitě zjevná. Příčina může být i skrytá a projeví se až s odstupem času. Jinak tomu není ani u páchání trestné činnosti. Důležité je, aby orgány činné v trestním řízení zohlednily při ukládání trestu veškeré příčiny vzniku protiprávního jednání. Zejména u žen je mnohdy impulsem pro nezákonné chování psychické či fyzické týrání za strany druhé osoby, zejména partnera. Dalšími faktory je nátlak, špatné sociální zázemí, snaha o zachování existence rodiny i svojí vlastní, dále to může být vydírání, násilí apod.⁵⁴

Dle názoru Urbanové mají příčiny kriminality a jejich postupné zvyšování multifaktoriální charakter a jsou stěží vysvětlitelné jednou teorií. Uvádí několik faktorů, které působí na trestnou činnost žen:⁵⁵

- špatně fungující rodina
- deviantní vzory chování
- vrozené dispozice jedince
- malé možnosti v oblasti sekundární prevence

⁵⁴ URBANOVÁ, M., *Ženská delikvence jako sociální jev*. Brno, 2004, s. 64.

⁵⁵ URBANOVÁ, M., *Ženská delikvence jako sociální jev*. Brno, 2004, s. 64.

- nezachycení signálů delikvence školou
- sociálně patologické jevy
- prostituce
- alkoholové závislosti a drogové závislosti.

5 Prevence kriminality

Prevenčí kriminality rozumíme předcházení páchaní trestné činnosti. Orgány činné v trestním řízení přijímají opatření, aby zabránily vzniku kriminality a pokud k takovému jednání dojde, je nutné zabránit v dalším pokračování protiprávního jednání. Prevence kriminality zahrnuje aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromými subjekty směřující k předcházení kriminality. Jedná se o opatření v oblasti sociální prevence, situační prevence a informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností. Nazývá se také viktimologická prevence.⁵⁶

5.1 Sociální prevence

Sociální prevence je zaměřena na takové kriminogenní jevy, jako je prostituce, alkoholismus a jiné toxikomanie, nezaměstnanost, chudoba, záškoláctví, extremistické skupiny, bezdomovci, aj.⁵⁷

Jedním z prvořadých předpokladů sociální prevence je kvalitní legislativní úprava zákonů a kvalifikovaná aplikace a využívání. Pokud jsou právní úpravy nepřehledné, komplikované nebo roztržité, mají řadu mezer nebo rozporů připouštějících více interpretací, pokud obsahují špatně formulované, nejasné a nepřesné právní normy nebo dokonce některé potřebné právní normy chybí, vzniká právní prostředí, v němž se kriminalitě daří.⁵⁸

„Zvlášť velké nedostatky jsou ve starosti státu o respektování platného práva. Je základní povinností státu postarat se o dodržování zákonů a ostatních právních norem. Stát má k dispozici soustavu kontrolních institucí a mechanismů. Pokud budou náležitě fungovat, vznikne společenské klima příznivé zákonům a jejich dodržování a nepříznivé zamořování společnosti kriminalitou. Tuto obecnou spojitost mezi právním řádem, jeho respektováním a vývojem kriminality považujeme za nespornou. Tato orientace nevyřeší všechny problémy, nicméně může znamenat výrazný pokrok.“⁵⁹

⁵⁶ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 159.

⁵⁷ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 159.

⁵⁸ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 162.

⁵⁹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 162.

V našem státě je znalost práva na nízké úrovni. Důvodem tohoto jevu je nestabilita našeho právního řádu a jeho značnou nepřehledností a roztříštěností. Na druhou stranu některé skupiny obyvatel mají velmi dobré právní znalosti, které jim slouží k obcházení právních norem pro dosažení vlastních cílů.⁶⁰

V socializaci je nejdůležitější prostředí, ve kterém dítě, nebo mladiství vyrůstá. Nejvýznamnějším socializačním činitelem je rodina. Nežádoucím jevem je v rodině nezáměr o dítě ze strany rodičů nebo naopak příliš tvrdá výchova užívající hlavně fyzické tresty či psychické vydírání. Dalším socializačním činitelem je po rodině škola, která může ovlivňovat a napravit nedostatky v rodinné výchově. V neposlední řadě je důležité věnovat se aktivitám sociální prevence volného času.⁶¹

5.2 Situační prevence

Situační prevence je zaměřena na odstraňování kriminogenních situací, omezování příležitostí ke spáchání trestného činu a zvyšování rizika dopadení pachatele. Opatření situační prevence lze rozdělit do pěti kategorií:

- 1. ochrana objektů, osob a věcí** – jedná se o faktory, kterým hrozí nějaký útok. Může jít o zajištění pomocí mechanických prostředků, jako jsou bezpečnostní zámky, mechanické zamykání volantu, nerozbitná skla, mříže, poplašné zařízení, imobilizér, ale také může jít o služby bezpečnostní agentur, recepcí, kontroly vstupu a přístupu a také výuka sebeobrany,
- 2. přemístění ohrožených věcí na bezpečnější místo** – jedná se ukládání finanční hotovosti v bankovních ústavech, ukládání šperku do bezpečnostních trezorů, bezhotovostní platby, nahrazování uměleckých děl kopiemi na veřejně přístupných místech, parkování osobních automobilů v garážích a na hlídaných parkovištích,
- 3. ztížení přístupu k prostředkům pro spáchání trestného činu** – jedná se o uplatňování právních norem v oblasti prodeje střelných zbraní a jejich držení, kontrola zavazet na letištích, apod.,

⁶⁰ NOVOTNÝ. O., ZAPLETAL. J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 163.

⁶¹ NOVOTNÝ. O., ZAPLETAL. J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 166.

4. **zmenšení očekávaného prospěchu a zvýšení rizika pro pachatele** – do této kategorie patří různé způsoby označování ohrožených věcí, které stěžují páčání trestné činnosti a zvyšují riziko odhalení pachatele. Může se jednat o těžko odstranitelná identifikační čísla, registrace a označení jízdních kol, katalogizaci uměleckých předmětů a starožitností, elektronické štítky zboží, označování bankovek ztěžující jejich padělání, kódování platebních karet apod.
5. **zlepšení dohledu nad kriminalitou** – do této kategorie patří aktivity policejních složek, bezpečnostních agentur, placených hlídačů, vrátných. V neposlední řadě sem patří monitorovací zařízení prostorů metra, obchodů, domů, ulic, náměstí a dalších kriminogenních zón, což některé pachatele odradí od páčání protiprávního jednání.⁶²

5.3 Viktimologická prevence

Viktimologická prevence překrývá sociální a situační prevenci. Je zaměřena na skutečné oběti a na poradenskou činnost, jak se zachovat v případě ohrožení. Do poradenství jsou zahrnuty výcvikové kurzy psychologické a fyzické sebeobrany, terapeutické a rehabilitační zacházení po předchozím útoku i prevenci orientovanou na nebezpečí viktimologické recidivy.⁶³

5.4 Dělení prevence dle adresátů

Podle toho, komu jsou preventivní aktivity adresovány, rozeznáváme prevenci primární, sekundární a terciální:⁶⁴

1. **Primární prevence** – je adresovaná veškerému obyvatelstvu, ať už celému státu nebo městu, demograficky vymezeným skupinám obyvatel, např. mládeži, ženám, etnickým a národnostním menšinám.

⁶² NOVOTNÝ. O., ZAPLETAL. J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 169-170.

⁶³ NOVOTNÝ. O., ZAPLETAL. J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 174.

⁶⁴ NOVOTNÝ. O., ZAPLETAL. J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 175.

Zahrnuje výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové, a poradenské aktivity zaměřené na nejširší společnost. Zvláštní pozornost se věnuje pozitivnímu ovlivňování dětí a mládeže. Odpovědnost za oblast primární prevence nese rodina, škola, obec a částečně i stát.⁶⁵

2. **Sekundární prevence** – je zaměřena na konkrétní rizikové jedince a skupiny osob, u nichž je zvýšena pravděpodobnost, že se stanou pachateli trestného činu, jako jsou děti bez náležitého dozoru, děti dopouštějící se záškoláctví, alkoholici, narkomani, žebráci, bezdomovci, aj. Může se také jednat o nezaměstnané mladistvé, či mladé dospělé, kterým se nedaří získat zaměstnání. Sekundární prevence je záležitostí státu a to zejména ministerstva práce, zdravotnictví, sociálních věcí, ministerstva vnitra a ministerstva spravedlnosti.⁶⁶

3. **Terciální prevence** – je zaměřena hlavně na předcházení kriminální recidivě a resocializaci kriminálně narušených osob. Jedná se zejména o poradenství v oblasti rodiny, socializace, získávání pracovního uplatnění, pomoc při získávání bydlení apod. Touto sociální reintegrací se zabývá penologie.⁶⁷

5.5 Prevence kriminality žen

Mezi hlavní preventivní prostředky ženské kriminality patří ekonomická opatření k zajištění adekvátního postavení ve společnosti. Často se stává, že se nepodaří ženám sladit ekonomické aktivity s rolí matky v plné míře.⁶⁸

Mladé rodiče s dětmi by měl stát materiálně zabezpečit tak, aby případně matky mohly opustit své zaměstnání a plně se věnovat výchově svých dětí. Neměly by tak mít strach z důvodu mateřství o ztrátu své pracovní pozice nebo strach z problémového návratu zpět do zaměstnání. Ženy v naší společnosti dosahují nižších příjmů než muži.

⁶⁵ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 176.

⁶⁶ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 176.

⁶⁷ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., *Kriminologie*. Praha, 2001, s. 177.

⁶⁸ VÁLKOVÁ, J., *Kriminalita žen*. Praha, 1993, s. 47.

Nízké finanční ohodnocení bývá jedním z kriminogenních faktorů kriminality žen u majetkových deliktů.⁶⁹

V rámci prevence je důležité odhalení a následné korigování prvních projevů negativních vlivů společenské adaptace dívek. Zejména podchycení chování dívek, které nadměrně požívají alkohol nebo drogy, s poruchami psychického zdraví, problémového chování ve škole a konfliktní chování v rodině, které negativně formuje psychiku dospívajících dívek.⁷⁰

Většinu pachatelek bývají ukládány podmíněné tresty, u kterých by se měla zvýšit jejich účinnost, jelikož jejich dosavadní výkon bývá často pouze formalitou.⁷¹

⁶⁹ VÁLKOVÁ, J., *Kriminalita žen*. Praha, 1993, s. 47.

⁷⁰ VÁLKOVÁ, J., *Kriminalita žen*. Praha, 1993, s. 46.

⁷¹ VÁLKOVÁ, J., *Kriminalita žen*. Praha, 1993, s. 54.

6 Vazba a vězení

V České republice se věznice rozdělují na vazební věznice, v nichž jsou drženi obvinění, kteří byli soudem vzati do vazby, a věznice, v nichž odsouzení vykonávají trest odnětí svobody. V České republice je v současné době 10 vazebních věznic a 25 věznic, jejichž ostrahu a správu zajišťuje Vězeňská služba České republiky.⁷²

6.1 Vazební věznice

Vazba slouží k zajištění obviněného, kde je omezen na osobní svobodě ve vazební věznici. V trestním řízení není povinnost umístit obviněného do vazby, a to ani u těch nejzávažnějších trestných činů. Nebezpečnost a závažnost spáchaného trestného činu není kritériem pro umístění do vazební věznice.⁷³

Obviněný smí být vzat do vazby jen tehdy, jestliže z jeho jednání nebo dalších konkrétních skutečností vyplývá důvodná obava, že:⁷⁴

- 1) uprchne, nebo se bude skrývat, aby se vyhnul trestu nebo trestnímu stíhání, zejména nelze-li zjistit ihned jeho totožnost, nemá-li stále bydliště, anebo mu hrozí vysoký trest. Takové vazbě říkáme **útěková vazba**.
- 2) bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání. Tato **vazba** se nazývá **koluzní**.
- 3) bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná čin, který připravoval, nebo jím hrozil. Tato vazba se nazývá **předstižná**.

⁷² *Druhy vězení* [online]. 2013 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.vezeni.estranky.cz/clanky/druhy-veznic-v-cr.html>>.

⁷³ Trestní řízení, *Vazba* [online]. 2013 [cit. 2013-04-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/vazba>>.

⁷⁴ ČESKO, *Trestní řád*. Praha, 2009, § 67, s. 220.

6.2 Druhy věznic v České republice

V České republice se věznice dělí dle kategorií odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody:

- **Věznice s dohledem** – Ve věznici s dohledem vykonávají trest osoby, které spáchaly trestný čin z nedbalosti a které doposud nevykonávaly žádný trest odnětí svobody za úmyslný trestný čin. Vězni se mohou volně pohybovat ve věznici bez nějakého omezení, většinou pracují na pracovištích mimo věznici, kde nad jejich činnostmi provádí dohled vychovatel nejméně jednou týdně. V mimopracovní době mohou mít povolen od ředitele věznice volný pohyb mimo věznici k účasti kulturních a sportovních akcí a bohoslužeb.
- **Věznice s dozorem** - Do této věznice se zařazují osoby, které spáchaly trestný čin z nedbalosti a které již vykonávaly trest odnětí svobody pro úmyslný trestný čin. Dále se do věznice s dozorem umísťují osoby, kterým byl uložen trest odnětí svobody nepřevyšující dva roky a které doposud nebyly ve výkonu trestu odnětí svobody za úmyslný trestný čin. Pohyb těchto osob ve věznici je organizovaný Vězeňskou službou. Pakliže ředitel uzná za vhodné, umožní pohyb odsouzenému uvnitř věznice, za předpokladu, že toho nezneužije. Pracovní činnost vykonávají zpravidla odsouzení mimo vězeňský prostor, kde odhled nad nimi alespoň jednou za hodinu vykonává Vězeňská služba.
- **Věznice s ostrahou** – Ve věznici s ostrahou vykonávají trest odnětí svobody osoby odsouzené pro úmyslný trestný čin, kde nebyly splněny podmínky pro umístění do jiného typu věznice. V prostorách věznice se odsouzení pohybují organizovaně pod dohledem Vězeňské služby. Volný pohyb v prostorách věznice je povolen pouze výjimečně. Odsouzení pracují zpravidla v prostorách věznice nebo na střežených pracovištích mimo věznici. Dohled se nad odsouzenými na pracovišti provádí nejméně jedenkrát za 45 minut.
- **Věznice se zvýšenou ostrahou** – Do této věznice se umísťují doživotně odsouzení, zvláště nebezpeční recidivisté, osoby odsouzené za zvláště závažný úmyslný trestný čin ve výměře nejméně osm let a které v předchozích pěti letech uprchly z vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody. Volný pohyb po věznici je jim přísně odepřen. Po věznici se pohybují organizovaně pod dohledem

Vězeňské služby. Pracovní činnost vykonávají pouze na pracovištích v prostorách vězení, nebo samostatně ve svých celách. Kontrola se provádí jedenkrát za 30 minut.⁷⁵

6.3 Programy zacházení s odsouzenými

Nástupem do výkonu trestu odnětí svobody vznikají odsouzeným práva a povinnosti vyplývající z vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb. ze dne 21. prosince 1999, Řád výkonu trestu odnětí svobody. Další práva a povinnosti jsou zaručována Listinou základních práv a svobod a Ústavou, kde některá práva se dočasně ztrácejí. Mezi hlavní povinnosti odsouzených je dodržování vnitřního řádu věznice, který stanovuje denní rozvrh a jejich veškerou činnost. Ihned po nástupu se každý odsouzený musí podrobit lékařské prohlídce a osobní prohlídce k identifikaci osoby a jejích osobních věcí.

Věznice nabídne odsouzenému na základě komplexní zprávy odsouzené osobě několik alternativ programů, které má věznice k dispozici a které považuje za vhodné. Odsouzený si vybere program a výběr potvrdí svým vlastnoručním podpisem a zavazují se k řádnému plnění programu. Programy zacházení se dělí:

1) **pracovní aktivity** – pracovními aktivitami se rozumí:

- zaměstnání,
- práce potřebná k zajištění každodenního chodu věznice,
- pracovní terapie, kterou zajišťují a vedou odborně vyškolení zaměstnanci Vězeňské služby,

2) **vzdělávací aktivity** – vzdělávacími aktivitami programu se rozumí:

- vzdělávání organizované či realizované středním odborným učilištěm, učilištěm a odborným učilištěm,
- vzdělávání vedené či kontrolované zaměstnanci oddělení výkonu trestu,

⁷⁵ *Druhy věznic v ČR* [online]. 2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.vezeni.estranky.cz/clanky/druhy-veznic-v-cr.html>>.

- vzdělávání v korespondenčních kursech a v síti základních, středních, vyšších odborných nebo vysokých škol České republiky,
- 3) **speciální výchovné aktivity** – těmito aktivitami se rozumí individuální a skupinové speciální pedagogické a psychologické aktivity vedené kompetentními zaměstnanci, jedná se zejména:
- terapie – sociální výcvik, psychoterapie, pohybová terapie,
 - sociálně právní poradenství,
 - trénink zvládnání vlastní agresivity,
- 4) **zájmové aktivity** – jsou nejrůznější formy individuální a skupinové zájmové činnosti organizované zaměstnanci s potřebným odborným vzděláním, které v souladu s výkonem trestu odnětí svobody rozvíjejí schopnosti, vědomosti a sociální dovednosti odsouzených.
- 5) **oblast utváření vnějších vztahů.**

Veškeré programy s individuálními odsouzenými schvaluje ředitel věznice nebo jeho zástupce.⁷⁶

Hlavními cíli realizování programů vnitřního řádu je formovat a posouvat hodnotovou stránku individua, které se odrazí v jeho chování a jednání. Mezi nabízenými možnostmi zaměstnání je činnost v rukodělných pracovištích a různé pomocné práce. Zájmové aktivity žen jsou kroužky ručních prací a výtvarné kroužky. Pokud se odsouzený sám nevybere žádný z nabízených programů, bude mu přiřazen program pracovních činností.⁷⁷

Plnění jednotlivých programů ve věznici je také hodnoceno formou odměny či kázeňskými tresty. Odměna se zaznamenává do osobní karty odsouzeného. Mezi

⁷⁶ Trestní řízení. *Zákon o výkonu trestu odnětí svobody* [online]. 2013 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/trestne-ciny-paragrafy/zakon-o-vykonu-trestu-odneti-svobody-text-zakona/5>>.

⁷⁷ Trestní řízení. *Zákon o výkonu trestu odnětí svobody* [online]. 2013 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/trestne-ciny-paragrafy/zakon-o-vykonu-trestu-odneti-svobody-text-zakona/5>>.

formy odměny patří pochvala, nebo návštěva v mimořádné době, jednorázový nákup potravin, peněžitá odměna, osobní volno na kulturní či sportovní akce.⁷⁸

Na druhé straně od motivačních mechanismů jsou kázeňské tresty. Aby mohl být kázeňský trest udělen, je nutné nejprve čin odsouzenému hodnověrně prokázat. Ke kázeňským trestům patří důtka, snížení kapesného, zákaz přijetí balíčku – lze pouze jedenkrát v roce (odsouzený má právo přijmout 2 x v roce balíček o hmotnosti do 5 kg), pokuta ve výši 1.000,- Kč. Pokuta se uděluje odsouzeným, kteří opakovaně a závažně porušují stanovené povinnosti.⁷⁹

⁷⁸ Trestní řízení. *Zákon o výkonu trestu odnětí svobody* [online]. 2013 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/trestne-ciny-paragrafy/zakon-o-vykonu-trestu-odneti-svobody-text-zakona/6>>.

⁷⁹ Trestní řízení. *Zákon o výkonu trestu odnětí svobody* [online]. 2013 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/trestne-ciny-paragrafy/zakon-o-vykonu-trestu-odneti-svobody-text-zakona/6>>.

7 Ženy ve vězení

Vězení jako instituce vznikla, aby ochránila společnost před těmi, kteří jsou soudem a dalšími institucemi označeni jako osoby pro společnost nebezpečné. Tyto osoby jsou v kontrolovatelném prostoru po určitý čas. Věznice nemá odsouzené osoby pouze izolovat, ale i napravovat. Muži jsou ve věznicích vedeni k řádnému životu a učí se jak být „správným“ mužem. Ženy se ve věznicích učí být „správnými matkami“, tzn. být dobrými matkami a hospodyněmi v domácnostech. Volnočasové aktivity mužů jsou orientovány spíše na sport a aktivity volného času odsouzených žen se orientují na ruční práce jako je vyšívání, háčkování, ale také si osvojují základní domácí dovednosti jako je praní, vaření, uklizení, ve kterých se zdokonalují.⁸⁰

U odsouzených žen se méně vyskytuje recidivní chování. Jen zřídka se dopouštějí trestné činnosti v organizované skupině či gangu, trestnou činnost páchají spíše jednotlivě. Oproti mužům se dopouštějí protiprávního jednání opatrněji a pasivněji. Dokáží o následcích nežádoucího chování přemýšlet. V páchání trestné činnosti vystupují jako pomocnice mužů.⁸¹

Ženy oproti mužům bývají citlivější a hůře snášejí pobyt ve vězení převážně kvůli silnému prožívání stresových situací, citových a sociálních deprivací. Týká se to převážně při narušení rodinných vztahů. Často se jako osoby slabšího pohlaví setkávají s psychickým a fyzickým násilím. Odsouzené ženy ve věznicích bývají často více násilné a často mají sklony užívat psychotropní a uklidňující léčiva.⁸²

Prvovězněné ženy vnímají pobyt ve vězení jako určitý druh zla, které má však jednoho dne konec. Recidivistky vnímají vězeňství jako „druhý domov“, do kterého se vracejí a prohlubují s ostatními odsouzenými ženami hlubší přátelské vztahy. V sexuálním životě je to mezi odsouzenými ženami jinak. Prvovězněné ženy se dokáží vyrovnat s nedostatkem sexuálních vztahů, kdežto recidivistky vyhledávají sexuální vyžití mezi svými spoluvězeňkyněmi a uchylují se tak k homosexuálním partnerským vztahům.⁸³

⁸⁰ NEDBÁLKOVÁ, K., *Jiná vězení?*[online]. 2002 [cit. 2013-03-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.sedmagerace.cz/text/detail/jina-vezeni>>.

⁸¹ URBANOVÁ, M., *Ženská delikvence jako sociální jev*. Brno, 2004, s. 64.

⁸² VOŇKOVÁ, J., CHALUPOVÁ, J., *Sociální práce s pachateli*. Praha, 1992, s. 100.

⁸³ MAREŠOVÁ, A. a kol., *Výzkum prvovězněných žen*. Praha, 2009. s. 29.

Další z deprivací života ve vězení je absence zboží, na které byly odsouzené v civilním životě zvyklé a považovaly je za samozřejmé. Jedná se především padnoucí oblečení dle vlastního vkusu, cigarety a jídlo dle vlastní chuti. Z tohoto důvodu vznikají ve věznicích organizované neformální trhy, kde se některé zboží dá opatřit či vyměnit za jiné. Jak již bylo zmíněno, ve věznicích vznikají vztahy hlubších rozměrů, které vyústí v tzv. (pseudo)rodiny a homosexuální partnerství. Pseudorodiny mají několik funkcí. Jedná se o podpůrnost, produktivnost a socializaci. Homosexuální vztahy navazují jako dočasnou adaptaci ve výjimečném prostředí. V tomto vztahu dochází k rozdělení partnerských rolí, kdy jedna z nich je dominantní, aktivní a rozhoduje. Její protějšek je submisivní, pasivní a pečující.⁸⁴

Z hlediska uspokojování sexuální orientace i způsobu ukájení se převážně jedná o latentní formu homosexuality, tedy z nedostatku heterosexuálního kontaktu. Ve vězeňských homosexuálních vztazích chybí trvalejší citové podtexty, jedná se spíše o účelové potřeby. Ve věznicích se můžeme setkat s primární homosexuální orientací, která není tak častá, ale ani ojedinělá. Tyto ženy většinou navazují citový vztah s jedinou vězenkyní, výjimkou však není ani prostitutivní chování. Chování ve výkonu trestu je podobné jako chování mimo vězení.⁸⁵

7.1 Věznice v České republice

V současné době je v České republice celkem 36 věznic. Z uvedeného počtu je 10 vazebních věznic a 2 detenční ústavy. Odsouzené ženy vykonávají trest odnětí svobody v ženských věznicích ve Světlé nad Sázavou a v Opavě.⁸⁶

⁸⁴ NEDBÁLKOVÁ, K., *Jiná vězení?*[online]. 2002 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.sedmagerace.cz/text/detail/jina-vezeni>>.

⁸⁵ NEDBÁLKOVÁ, K., *Jiná vězení?*[online]. 2002 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.sedmagerace.cz/text/detail/jina-vezeni>>.

⁸⁶ Vězeňská služba ČR *Základní informace* [online]. 2002 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/veznice-svetla-nad-sazavou-93/o-nas-1628/zakladni-informace-154/>>.

7.2 Ženská věznice ve Světlé nad Sázavou

První odsouzené ženy zde byly umístěny koncem roku 2000, i přesto že samotný areál byl dokončen již v roce 1987. Do roku 2000 celý areál sloužil jako škola v přírodě. Věznice je specializovaná pouze pro výkon vězeňství žen a patří do kategorie věznic s ostrahou. Dále se specializuje na výkon trestu specifickým skupinám a to pro výkon trestu matek nezletilých dětí a pro výkon trestu trvale pracovně nezařaditelných odsouzených žen a mladistvých. Jde o první jedinou věznici, která od roku 2002 zajišťuje výkon trestu odnětí matek s dětmi do tří let. Dále byla rozšířena o výkon vazby těhotných a matek s novorozenci.

Důležité místo v programu mají aktivity, při kterých mohou odsouzené ženy uplatnit své přirozené schopnosti a dovednosti. Věznice ve Světlé nad Sázavou nabízí pěvecký kroužek, aerobik, který mají v oblibě spíše mladší ženy, dále ruční práce a zahradničení. Zahradničení vyhledávají starší a samotářské ženy. Čas od času se pořádají veřejná vystoupení i mimo věznici. Odsouzené ženy vyrábí hračky a oblečky pro děti z dětských domovů, kdy tato činnost poskytuje vězněným ženám pozitivní zpětnou vazbu.

Postupně se zde rozvíjí keramický kroužek a arteterapie. Narůstá také zájem o výuku cizích jazyků a práce s počítačem.

Zaměstnanost odsouzených žen se odvíjí dle množství zakázek u soukromých firem. Ženy pracují zejména ve věznicích v kuchyni, dále provádí úklid, údržbu, pomocné zdravotnice a ve skladech.⁸⁷

V současné době po udělení amnestii je celkový počet odsouzených žen 442 ke dni 12. 3. 2013.⁸⁸

V prosinci roku 2012 bylo ve věznici ubytováno 769 odsouzených žen a v roce 2011 bylo v prosinci dokonce 820 žen.⁸⁹ Ve věznici je ubytovací kapacita 400 osob.

⁸⁷ Vězeňská služba ČR. *Základní informace* [online]. 2002 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/veznice-svetla-nad-sazavou-93/o-nas-1628/zakladni-informace-154/strucna-charakteristika-veznice-275>>.

⁸⁸ Vězeňská služba ČR. *Aktuální počty vězňů* [online]. 2002 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/veznice-svetla-nad-sazavou-93/informacni-servis-1629/statisticke-udaje-467/aktualni-pocty-veznu/>>.

⁸⁹ Vězeňská služba ČR. *Aktuální počty vězňů* [online]. 2002 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z WWW: <https://www.vscr.cz/client_data/1/user_files/93/file/2013/V%C3%BDvoj%20po%C4%8Dtu%20ods.%202001-2012.PNG>.

Je tedy zřejmé, že v předešlých letech před udělením prezidentské amnestie, byla tato věznice značně přeplněná.

7.3 Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava

Věznice v Opavě realizuje svoji činnost od roku 1888. Celková kapacita věznice je stanovena na 449 míst, z toho 287 pro výkon trestu odsouzených žen a 162 pro výkon odsouzených mužů. Od roku 1999 se specializuje na léčbu odsouzených žen závislých na drogách, alkoholu a patologickému hráčství, a dále vede specializované oddělení pro výkon trestu odsouzených žen s duševní poruchou a poruchou chování.⁹⁰

Kromě vnitřního provozu věznice je zaměstnáno okolo 64 % odsouzených. Pracují uvnitř věznice ve výrobních halách a také převážně na nestřežených pracovištích. Jde především o práci ve strojírenství, ve stavebnictví, zemědělství apod. Ženy pracují ve vězeňské prádelně, která zajišťuje praní prádla pro pět dalších věznic, ale také i pro soukromý sektor. Zajímavá spolupráce vznikla s ústavem sociální péče s názvem Marianum, kde ženy pomáhají těžce postiženým osobám.⁹¹

Vedle volnočasových aktivit opakovaně nacvičují pohádkové představení pro děti, kterým následně dělají radost v Ústavu sociální péče v Opavě.⁹²

⁹⁰ Vězeňská služba ČR. *Základní informace* [online]. 2002 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/veznice-opava-83/o-nas-1603/charakteristika-veznice-a-ustavu-pro-vykon-zabezpecovaci-detence-opava-527/>>.

⁹¹ Vězeňská služba ČR. *Základní informace* [online]. 2002 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/veznice-opava-83/o-nas-1603/charakteristika-veznice-a-ustavu-pro-vykon-zabezpecovaci-detence-opava-527/>>.

⁹² Vězeňská služba ČR. *Základní informace* [online]. 2002 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/veznice-opava-83/o-nas-1603/charakteristika-veznice-a-ustavu-pro-vykon-zabezpecovaci-detence-opava-527/>>.

8 Výsledky dotazníkového šetření

Autorce bylo umožněno provést výzkumné šetření ve věznici Světlá nad Sázavou po předchozí žádosti o provedení analytického průzkumu u ředitelky věznice plk. Mgr. Ivy Prachařové.

Respondentkám bylo předáno pouze 30 kusů dotazníku viz příloha č. 3, avšak i přes tento nízký počet nám bude umožněn náhled do kriminálního chování žen a popis osobnosti pachatelek. Dalším předmětem výzkumu bylo zjistit, z jakého sociálního prostředí pachatelky trestné činnosti pocházejí a zda to mělo nějaký vliv na formování jejich osobnosti.

8.1 Věk odsouzených žen

Úkolem první části dotazníkového šetření bylo zjistit průměrný věk odsouzených žen. 29 respondentek bylo ochotno sdělit písemně svůj věk. Průměrný věk dotazovaných vězeňkyň je 33 let. Nejmladší odsouzenou respondentkou je žena ve věku 22 let. Nemladší žena je odsouzena za majetkovou trestnou činnost a to v době trvání jeden rok a tři měsíce. Tato žena, dle jejího vyjádření již celkově strávila ve vazbě a ve výkonu trestu odnětí svobody dva roky a 6 měsíců. Ke svému vzdělání uvedla, že dokončila zvláštní nebo základní školu.

Nejstarší žena, která vyplnila dotazník, je ve věku 61 let. Tato žena má jako jediná z dotazovaných žen vyšší odbornou nebo vysokou školu. Ve výkonu trestu odnětí svobody je za spáchání trestného činu podvodu. Odsouzena je na dobu 6,5 roku. Ve vazební věznici strávila 3 roky.

Dále byly ženy dotazovány na víru v boha. 17 dotazovaných respondentek z 30 v ženské věznici uvedlo, že věří v boha, což činí 56 % věřících odsouzených žen.

8.2 Dosažené vzdělání

Nejnižším dosaženým vzděláním respondentek bylo pouhých 5 tříd základní školy. Tohoto vzdělání dosáhla 46 letá odsouzená žena, která byla odsouzena za majetkovou trestnou činnost v době trvání 30 měsíců. Celkovou dobu, kterou strávila ve vazbě a ve vězení činí 72 měsíců. K této ženě je nutné podotknout, že si dle názoru

autorky osvojila vzorec chování svých rodičů, jelikož tito dle sdělení odsouzené ženy mají oba pouze základní vzdělání a byli několikrát soudem pravomocně odsouzeni. Pochází z úplné rodiny, kde má další 4 sourozence. Dva z jejích sourozenců byli soudně trestáni. Nejvyšší dosažené vzdělání má nejstarší žena ve výkonu trestu odnětí svobody a to již zmiňované vysokoškolské nebo vyšší odborné studium. 4 dotazované odsouzené ženy uvedly, že nemají ani základní vzdělání či dokončenou zvláštní školu. 50 % respondentek má dokončenou základní docházku. 13 % odsouzených žen je vyučeno v oboru. Dvě dotazované ženy mají maturitní vysvědčení. 53 % žen uvedlo, že se stále vzdělávají a prohlubují své znalosti.

8.3 Rodina odsouzených žen

Respondentky byly dotazované na rodinné vztahy vlastními mezi rodiči. 16 žen uvedlo, že rodiče jsou rozvedení a 12 z nich uvedlo, že rodiče žijí stále spolu. Dvě ženy se nevyjádřily nebo uvedly, že rodiče již nežijí. 26 % otců odsouzených žen je vyučeno v oboru, pouhých 6 % má vysokoškolské vzdělání. Matky odsouzených žen mají v průměru se 43 % výuční list. Žádná žena neuvedla, že by její matka dosáhla vysokoškolského titulu.

Další otázky byly směřované na výkon trestu odnětí svobody obou rodičů. 53 % otců a matek odsouzených žen bylo již v minulosti soudně trestáno, což činí nadpoloviční většinu.

53 % odsouzených žen uvedlo, že má více než jednoho sourozence. 23 % uvedlo, že má pouze jednoho sourozence a 16 % sdělilo, že byly v rodině jedináčkem. Jedna žena do dotazníku uvedla, že má 12 sourozenců. 50 % sourozenců dle odsouzených nebylo nikdy trestáno. Zbylých 50 % sourozenců bylo soudně trestáno jednou nebo i vícekrát.

60 % otců a matek se na výchově odsouzených žen podíleli společně. 3 % vychovávali sourozenci. 16 % žen vychovávala matka sama a dvě respondentky vychovávaly babičky. Další dvě ženy vyrůstaly a byly vychovávány v dětském nápravném zařízení.

73 % žen uvedlo, že jejich dětství bylo šťastné. Ostatní ženy uvedly, že pro ně dětství nebylo právě šťastným začátkem života. Důvodem nespokojenosti v dětství byly

hádky rodičů, nebo rozchody a rozvody otce a matky, které měly za následek užívání drog jedné respondentky. Dále uvedly jako nespokojené dětství vyrůstání bez otce nebo pobyt v dětském domově.

8.4 Sexuální orientace a partnerské vztahy

Sami odsouzené ženy jsou také matkami. 33 % žen má 3 a více dětí. 20 % žen má pouze jedno dítě. 46 % uvedlo, že má děti pouze s jedním partnerem. Zbylé dotazované odsouzené ženy mají děti s více partnery a některé nemají žádné děti.

43 % dotazovaných žen je svobodných a nejsou v žádném manželském a ani registrovaném svazku 13 % odsouzených dotazovaných žen je vdaných a 30 % jsou z rozvedených manželství.

50 % odsouzených žen je heterosexuálně zaměřeno. 33 % respondentek ve výkonu trestu odnětí svobody přiznalo svou bisexuální orientaci.

8.5 Drogy a alkohol

Dále byly odsouzené ženy dotazovány na zkušenosti s alkoholickými nápoji či užívání drog. 36 % žen přiznalo, že s drogami mají velkou zkušenost, jelikož byly na drogách závislé a užívaly substituční léčbu. 26 % žen uvedlo, že žádné zkušenosti s drogami nemají. Dle jejich sdělení nikdy nic nezkusily. 10 % žen uvedlo, že užívaly drogy příležitostně. 83 % žen uvedlo, že s alkoholem neměly nikdy problémy a alkohol pily pouze příležitostně. Dvě respondentky z 30 dotazovaných uvedly, že na alkoholu byly závislé a léčily se v protialkoholní léčebně.

8.6 Výkon trestu odnětí svobody

Další otázky byly směřované na výkon trestu odnětí svobody. 30 % dotazovaných žen je ve výkonu trestu poprvé v životě. 40 % žen uvedlo, že má

s výkonem trestu již zkušenosti a jsou ve výkonu trestu podruhé. 23 % žen do dotazníku uvedlo, že jsou ve výkonu trestu odnětí svobody poněkolkáté.

43 % dotazovaných žen je ve výkonu trestu odnětí svobody za majetkovou trestnou činnost, což je s porovnání s dalšími trestnými činy vysoké číslo. Jednalo se zejména o krádeže. 23 % dotazovaných žen spáchalo násilnou trestnou činnost, za kterou v současné době vykonávají trest odnětí svobody. Tyto ženy spáchaly zejména trestné činy loupežného přepadení, pokusu vraždy a vraždu. Za vraždu odsouzená respondentka vykonává v ženské věznici trest odnětí svobody ve výši 12, 5 let. Za trestný čin podvodu je odsouzená nejstarší žena ve věku 61 let s vysokoškolským vzděláním a to na dobu ve výši 6,5 let odnětí svobody. 13 % žen uvedly jako důvod odnětí svobody páchaní trestné činnosti jako je maření výkonu úředního rozhodnutí (zákaz Prahy), obecné ohrožení, výroba a prodej psychotropních látek (pervitin) a neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku.

8.7 Vyjádření odsouzených žen

V poslední části dotazníku byl umožněn prostor ženám, k vlastnímu vyjádření svých pocitů, žádostí a přání, na druhé straně taky prostor pro stížnosti a návrhy na změny k lepšímu pro odsouzené ženy.

80 % dotazovaných žen uvedlo, že mají se svými spoluvězeňkyněmi dobré vztahy a že spolu dobře vychází. Dvě respondentky uvedly, že s nikým ve vězení nemají dobré vztahy. Nenašly zde žádnou spřízněnou duši. Dle jejich vyjádření je mezi ženami faleš a neférové jednání.

Většina dotazovaných do svého sdělení uvedla, že by si přály dostat další amnestii, kterou prezident České republiky uděloval 1. 1. 2013. Po propuštění by si přály vést řádný život a pečovat o svou rodinu. Další odsouzené by si přály mít na pokojích ženy, se kterými si rozumí a ne ženy, které tam byly přiděleny a umístěny. Ve změnách pokojů by si dále přály na každý pokoj televizi. Ke stravování uvedly, že by nejraději jídelnu zrušily, nebo aby došlo ke změně ve stravování. Dále by si přály volnost ve výběru potravin, tabákových výrobků. Sociální dávky pro odsouzené jsou ve výši 100 Kč. Odsouzené ženy by si přály zvýšit dávky na 200 Kč.

Většina žen je ve věznici nespokojená a přála by si jen amnestii, nebo alespoň snížení trestu o dvě třetiny. Další respondentky se vyjádřily, že by nejraději změnily veškeré vztahy mezi lesbickými páry, nebo by chtěly taktnější přístup Vězeňské služby a Policie. Rády by změnily mezilidské vztahy mezi odsouzenými ženami, avšak si sami uvědomují, že to sami nedokáží změnit. Dalšími přání bylo mít u sebe své děti, každodenní volání domů a více možností pro udělování pochval. Jedna odsouzená žena do dotazníku uvedla, že by nejraději zrušila celý kriminál a tresty se vykonávaly pouze v domácím vězení.

Pouze v jediném dotazníku, který vyplnila 41 letá odsouzená žena a uvedla, že se jí líbí a baví ji vzdělávání ve škole.

Na závěr si dovoluji odcitovat vlastní vyjádření 61 leté ženy s vysokoškolským vzděláním:

„Normální je, že se ve vězení člověku nelíbí, protože ztráta svobody je jedna z nejtěžších věcí, co nás v životě potkalo. Všeobecně se mi nelíbí celý vězeňský systém, protože mu dle mého názoru chybí ŘÁD“.

8.8 Shrnutí

Cílem dotazníku bylo zjistit a charakterizovat osobnosti odsouzených žen ve výkonu trestu odnětí svobody. Průměrný věk odsouzených žen je 33 let, což je produktivní věk lidské populace. Dle dotazníkového průzkumu bylo zjištěno, že odsouzené ženy ve svém dětství velkým způsobem ovlivnila rodina a výchova. Ženy si jako malé děti osvojily vzorce chování svých rodičů. Stejně jako jejich rodiče nepodléhaly žádné velké kontrole, nebyl na ně vyvíjen žádný tlak ve smyslu povinné školní docházky a dalšího sebevzdělávání.

Jejich převzatý vzorec chování se projevil v dospělosti, kdy stejně tak jako jejich rodiče páchali trestnou činností. Nelze samozřejmě takto hovořit o všech odsouzených ženách. Některé ženy mají daný dobrý předpoklad pro správné formování osobnosti z výchovy a ze školy. Jak již bylo zmíněno, ženy jsou submisivní a podléhají více kontrole. Některé jejich impulsivní páchaní trestné činnosti je zapříčiněno afektem a dlouhodobým psychickým a fyzickým týráním. Dle názoru autorky je kriminalita žen ovlivněna jejich socializací a socializačním prostředím, ve kterém vyrůstají.

9 Kazuistika

Pro lepší představu žen jako pachatelek trestného činu jsou zde předloženy kazuistiky nejslavnějších žen, které se svými brutálními činy zapsaly do historie lidstva.

Bonnie Parkerová

Krásná mladá servírka poznala Clyda Barrowa, který byl o dva roky starší než ona. Clyde byl pěkné kvítko a měl za sebou již řádku loupeží a přepadení. Bonnie se zamilovala a přidala se k jeho gangu. V době hospodářské krize drancovali střední část spojených států. Za sebou nechali přepadené banky, benzínové stanice, ale také 9 mrtvých policistů a civilních osob. FBI na ně nastražila léčku a oba je zastřelila.⁹³

Myra Hindleyová

Tato žena měla přezdívku vražedkyně z močálů. Se svým snoubencem Ianem Bradym měla na svědomí celkem 5 dětí. Vše vyšlo najevo, když Myrin švagr spatřil, jak ve svém bytě zaútočili na sedmnáctiletého chlapce se sekerou, kterého nalákali do svého bytu, zavolal okamžitě policii. Smrti chlapce však již nedokázali zabránit. Při vyšetřování vyšly najevo i 4 předchozí vraždy dětí, které milenci mučili, znásilňovali, a nakonec mrtvé ukryli v močálech, kam zvrácená dvojice často jezdila na piknik a nad hroby dětí se fotila. Myra i Ian dostali doživotní trest. Myra v roce 2002 zemřela.⁹⁴

Beverly Allitová

Už jako dítě a v dospívání projevovala znepokojující chování. Měla sklony k sebepoškozování a byla agresivní na své vrstevníky. Dělala vše proto, aby získala pozornost. I přesto se stala zdravotní sestrou v dětském oddělení. Krátce poté si našla první oběť, sedmitýdenního chlapečka, kterého předávkovala inzulínem. Stejným

⁹³ SÝKOROVÁ, T., *10 nejhorších vražedkyň* [online]. 2002 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/aktuality-220/10-nejhorsich-vrazedkyn-20-stoleti>>.

⁹⁴ SÝKOROVÁ, T., *10 nejhorších vražedkyň* [online]. 2002 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/aktuality-220/10-nejhorsich-vrazedkyn-20-stoleti>>.

způsobem tak zabila ještě tři děti a dalších devět se pokusila zavraždit. Beverly byla odsouzena na třináct doživotních trestů.⁹⁵

Aileen Wuornosová

Svého otce pedofila a násilníka nikdy nepoznala a její matka ji společně s bratrem nechala u prarodičů, kteří dost pili a svá vnoučata bili. Aileen začala velmi brzy se sexuálním životem a ve čtrnácti letech otěhotněla. Chlapeček šel k adopci. Po smrti babičky odešla z domu, toulala se, užívala drogy a živila se prostitucí. Takto to trvalo několik let a po nevydařených vztazích s muži byla citově vyprahlá. Ve třiceti letech potkala čtyřicetiletou Tyrie Moorovou a obě se do sebe zamilovaly. Aileen už nebyla tak přitažlivá, tak si peníze obstarávala loupežnými vraždami. Floridská policie našla sedm automobilů s nahými zavražděnými muži. Nikdy neprojevila lítost, byla to žena, která nenáviděla svět. Popravili ji injekcí v roce 2002.⁹⁶

Olga Hepnarová

Nejznámější českou vražedkyní ovšem stále zůstává Olga Hepnarová. Mladá a pohledná Olga nebyla šťastná a nenáviděla za to celou společnost. Dívka byla neoblíbená a sama se označila za „otloukánka“. Už ve třinácti letech se pokusila o sebevraždu a vzápětí ji poslali na rok do psychiatrické léčebny. Škola jí příliš nešla, ale přesto se vyučila a uměleckou knihařkou. Avšak začala pracovat jako řidička. A tehdy ji napadlo, jak se konečně všem pomstít. Svůj čin si dobře naplánovala. „Na chodník jsem vjela úmyslně.“ Touto větou šokovala 10. července 1973 všechny přítomné, kteří byli li svědky toho, jak s nákladním autem m Praga RN vjela do davu lidí na pražské tramvajové zastávce na Strossmayerově náměstí. Pod koly zemřeli okamžitě tři lidé, dalších pět v nemocnici. Krutý čin dvaadvacetileté Olgy nikdo nechápal. Soudní znalci u ní odhalili rysy psychické poruchy, ale shodli se, že za svůj čin nese plnou odpovědnost. Nenáviděná a nenávistná Olga byla 12. března 1975 popravena ve věznici na Pankráci jako poslední žena v Československu.⁹⁷

⁹⁵ SÝKOROVÁ, T., *10 nejhorších vražedkyň* [online]. 2002 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/aktuality-220/10-nejhorsich-vrazedkyn-20-stoleti>>.

⁹⁶ SÝKOROVÁ, T., *10 nejhorších vražedkyň* [online]. 2002 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/aktuality-220/10-nejhorsich-vrazedkyn-20-stoleti>>.

⁹⁷ SÝKOROVÁ, T., *10 nejhorších vražedkyň* [online]. 2002 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/aktuality-220/10-nejhorsich-vrazedkyn-20-stoleti>>.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci se autorka pokusila podat celkový pohled na kriminalitu žen. Zabývala se jejími specifickými faktory, do kterých se snažila zahrnout latentní chování pachatelek. Dále věnovala pozornost příčinám vzniku nežádoucího chování a ženské kriminality za pomoci několika zajímavých typologií pachatelek.

Snažila se vybrat nejzajímavější názory a teorie typologie pachatelek páchajících trestnou činností, neboť i to bylo cílem bakalářské práce. Autorka se osobně přiklání k pedagogickým a sociologickým teoriím.

V závěru je tedy možné říci, že ženská kriminalita je závažný společenský problém, který je sice mírný a pozvolný, avšak dlouhodobý a trvající. Lze konstatovat, že kriminalita žen se i do budoucna bude vyvíjet a zvyšovat úměrně rostoucím podílem žen na společenském životě. Ženy budou mít více možností páchat trestnou činnost, stejně tak budou více frustrovány, což bude mít vliv na jejich rostoucí agresivitu.

Ženská kriminalita je ovlivněna výchovou v dětství, ekonomickým společenským vývojem, fyziologickými procesy, a dalšími faktory, které na sebe vzájemně navazují a prolínají se. Důležitým faktorem je rozdílná výchova dívek a chlapců. Dívky podléhají větší kontrole a učí se postupně pečovat o domácnost, tím že pomáhají vařit, uklízet a pomáhají s drobnými domácími pracemi. Dívky jsou submisivnější než chlapci, kterým není často věnováno tolik pozornosti tak jako dívkám.

V závěru bakalářské práce autorka věnovala pozornost problematice ženského vězeňství. Výkon trestu odnětí svobody zasahuje do života jedince i do jeho práv. Uvěznění pro ženy je mnohem obtížnější než pro odsouzené muže. Ženy přichází o kontakt s rodinou, blízkými, partnerem a dětmi. Nemohou být nablízku při výchově dětí a přicházejí tím o sociální zázemí v rodině. Ačkoliv jim jsou ve vězení umožněny písemné či telefonické kontakty, návštěvy, i přesto citově strádají. Celá společnost pohlíží jinak na odsouzené muže a jinak na odsouzené ženy. Trestné činnosti se dopouštějí převážně muži, kteří také tvoří převážnou část vězeňské populace. Vězněná žena se cítí být zklamaná, protože nezvládla svou sociální roli, roli matky.

Ve výkonu trestu odnětí svobody se odsouzeným ženám věnuje odborný personál, vychovatelé, psychologové, psychiatři, terapeuti, pedagogové, sociální pracovníci, kteří se snaží o resocializaci odsouzených žen. Vedle pestrých

programových nabídek je jim poskytována zdravotní péče a další volnočasové aktivity, které pomáhají odsouzeným k úspěšnému návratu zpět do společnosti. I přes veškerou snahu nelze dosáhnou 100 % úspěšnosti resocializace a dochází k recidivě.

SEZNAM LITERATURY:

LITERÁRNÍ ZDROJE:

1. BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK. K., *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*, Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2007. ISBN 978-80-7338-063-2.
2. ČÍRTKOVÁ, L., *Forezní psychologie*, Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. ISBN 978-80-7380-213-4.
3. ČÍRTKOVÁ, L., *Kriminální psychologie*, Praha: Eurounion, s.r.o., 1998. ISBN 80-85858-70-3.
4. JELÍNEK, J., *Trestní právo hmotné*, Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-87212-24-0.
5. MAREŠOVÁ, A. a kol., *Výzkum prvovězňných žen*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2009. ISBN 978-80-7338-082-3
6. NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL J., *Kriminologie*, Praha: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-08-4.
7. ŘÍČAN, P., *Psychologie osobnosti*, Praha: Orbis Praha, 1975.
8. ŠÁMAL, P., *Trestní zákoník.*, Praha: Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-178-9.
9. URBANOVÁ, M., *Ženská delikvence jako sociální jev*, Masarykova univerzita. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3608-7.
10. URBANOVÁ, M., VEČEŘA, M. a kol., *Ženská delikvence. Teoreticko-empirická studie k problému právních postojů a hodnotových orientací delikventních žen*. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-210-3608-7.
11. VÁLKOVÁ, J., *Kriminalita žen*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1993.
12. VOŇKOVÁ, J., CHALUPOVÁ, J., *Sociální práce s pachateli*. Praha: Leges, 1992. ISBN 80-85638-01-0.
13. ZAPLETAL, J., *Kriminologie*, 1. díl, Praha: Policejní akademie České republiky, 1998. ISBN 80-85981-87-4.
14. ZAPLETAL, J., *Kriminologie*, 2. díl, Praha: Policejní akademie České republiky, 2004. ISBN 80-7251-095-9.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO, *Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád)*. Praha: Policejní prezidium České republiky, Pracovní pomůcka, 2009.

Elektronické zdroje

1. *Druhy vězení* [online]. 2013 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.vezeni.estranky.cz/clanky/druhy-veznic-v-cr.html>>.
2. Fyziognomie. *Fyziognomie* [online]. 2013 [cit. 2013-12-02]. Dostupné z WWW: <<http://fyziognomie.mikrosajty.cz/historie>>.
3. Institut pro kriminologii a sociální prevenci [online] 2013. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.ok.cz/iksp/kriminologie.html>> .
NEDBÁLKOVÁ. K., *Jiná vězení?*[online]. 2002 [cit. 2013-02-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.sedmagenerace.cz/text/detail/jina-vezeni>>.
4. POLICIE ČR. *Policejní statistika kriminality v roce 2012* [online]. 2012 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>>.
5. POLICIE ČR. *Policejní statistika kriminality v roce 2012 a 2013* [online]. 2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>>.
6. SÝKOROVÁ. T., *10 nejhorších vražedkyň* [online]. 2002 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/aktuality-220/10-nejhorsich-vrazedkyn-20-stoleti>>.
7. Trestní řízení. *Amnestie* [online]. 2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/amnestie-z-1-1-2013-vyklad>>.
8. Trestní řízení. *Zákon o výkonu trestu odnětí svobody* [online]. 2013 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/trestne-ciny-paragrafy/zakon-o-vykonu-trestu-odneti-svobody-text-zakona/5>>.
9. Trestní řízení. *Zákon o výkonu trestu odnětí svobody* [online]. 2013 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/trestne-ciny-paragrafy/zakon-o-vykonu-trestu-odneti-svobody-text-zakona/5>>.

10. Vězeňská služba ČR. *Aktuální počty vězňů* [online]. 2002 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z WWW: <https://www.vscr.cz/client_data/1/user_files/93/file/2013/V%C3%BDvoj%20p%C4%8Dtu%20ods.%202001-2012.PNG>.
11. Vězeňská služba ČR. *Základní informace – věznice Světlá nad Sázavou* [online]. 2002 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/veznice-svetla-nad-sazavou-93/o-nas-1628/zakladni-informace-154/>>.
12. Vězeňská služba ČR. *Základní informace - věznice Opava* [online]. 2002 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/veznice-opava-83/o-nas-1603/charakteristika-veznice-a-ustavu-pro-vykon-zabezpecovaci-detence-opava-527/>>.

Seznam příloh:

Příloha č. 1 - Násilné a mravnostní trestné činy

Příloha č. 2 – Majetkové trestné činy

Příloha č. 3 - Anamnestický dotazník

Násilné a mravnostní trestné činy

Název	Zjištěno skutků	Stíháno, vyšetřováno osob			
		Reci- divisté	Nezletilí 1-14 let	Mladiství 15-17 let	Ženy
Vraždy loupežné	18	9	0	0	1
Vraždy sexuální	1	0	0	0	0
Vraždy motiv. osob. vztahy	104	58	1	0	13
Vraždy na objednávku	1	0	0	0	0
Vraždy novorozence matkou	1	0	0	0	1
Vraždy ostatní	63	50	1	2	6
Vraždy celkem:	188	117	2	2	21

Usmrcení z nedbalosti	68	3	0	1	6
Opuštění dítěte	14	2	0	0	6
Únos	8	0	1	0	2
Loupeže	3 283	912	139	251	143
Nás. proti úř. osob. a org. veř.moci mimo polic.	99	35	0	3	7
Nás. proti úř. osob. a org. veř.moci policistovi.	615	257	0	11	43
Nás. proti úř. osob. a org. veř.moci obec.policistovi.	191	89	0	4	21
Úmyslné ublížení na zdraví	5 240	1 803	99	309	330
Rvačky	29	14	0	2	3
Týrání svěřené osoby	175	34	0	0	41
Týrání osoby žijící ve spol. obydlí	603	205	0	3	13
Násilné činy celkem:	18 358	5 699	360	727	1 118

Znásilnění	669	169	22	29	5
Sexuální nátlak	46	2	0	2	0
Pohlavní zneužívání v závislosti	91	22	0	0	2
Pohlavní zneužívání ostatní	604	72	62	148	47
Ostatní pohlavní úchyly	218	38	1	6	4
Šíření pornografie	35	7	0	1	0
Ohrožování pohlavní nemocí	3	1	0	0	2
Ublížení na zdraví pohl. nem.	12	2	0	0	0
Ubl. na zdr. pohl. nem. z nedb.	10	2	0	2	1
Kuplířství	42	12	0	0	13
Soulož mezi příbuznými	7	1	2	1	2

Obchodování s lidmi	24	5	0	1	7
Ostatní mravnostní trestné činy	212	20	3	3	11
Mravnostní činy celkem:	1 981	353	90	193	94

Majetkové trestné činy

Název	Zjištěno	Reci-	Nezletilí	Mladiství	Ženy
		divisté	1-14 let	15-17 let	
Krádeže vloupáním do obch.	3 519	419	9	72	36
Kr. vl. do restaurací a hostinců	2 307	297	4	47	26
Kr. vl. do kult. objektů	77	12	0	2	0
Krádeže vloupáním do škol	607	59	2	29	2
Krádeže vloupáním do bytů	4 239	458	27	59	97
Kr. vl. do vík. chat soukr. osob	4 634	424	31	45	49
Kr. vl. do rodinných domků	5 479	572	22	93	86
Kr. vl. do ostatních objektů	32 632	3 476	116	394	274
Krádeže vloupáním celkem:	55 554	5 935	240	806	602

Krádeže kapesní	15 430	405	39	70	266
Krádeže při pohlavním styku	13	4	0	0	5
Krádeže jiné na osobách	9 390	484	39	83	170
Krádeže mezi zaměst. na prac.	60	5	0	0	10
Krádeže mot. voz. dvoustopých	10 403	788	15	140	75
Krádeže mot. voz. jednostop.	724	61	8	32	2
Krádeže věcí z automobilů	28 751	974	12	45	82
Krádeže součástí mot. voz.	9 577	370	0	18	19
Krádeže jízdních kol	7 746	467	13	42	37
Krádeže domácího zvířectva	85	13	1	3	2
Krádeže v bytech	3 987	911	58	134	403
Kr. věcí na nádražích	154	20	0	1	1
Kr. věcí během jízdy v DP	136	5	0	0	1
Kr. v obj. se starož. a um. před.	35	5	0	0	0
Krádeže v jiných objektech	22 717	7 797	50	207	1 823
Krádeže ostatní	10 159	1 993	18	66	252
Krádeže prosté celkem:	119 367	14 302	253	841	3 148

Podvod	5 403	1 126	4	27	577
Zpronevěra	1 094	383	0	5	161
Neoprávněné užívání cizí věci	102	23	2	7	2

Zatajení věci	1 448	125	4	12	67
Poškozování cizí věci	11 896	607	109	106	154
Pytláctví a ostatní majetkové trestné činy	106	8	0	0	1
Majetkové činy celkem:	194 970	22 509	612	1 804	4 712

CELKOVÁ KRIMINALITA:	304 528	56 488	1 371	3 486	15 479
---------------------------------	----------------	---------------	--------------	--------------	---------------

Dotazník

1. Kolik je Vám let? (doplňte):

2. Vaše nevyšší dosažené vzdělání: (správnou odpověď zakroužkujte)

1. nedodělala jsem základní a ani zvláštní školu
2. mám základní školu nebo zvláštní školu
3. jsem vyučena v oboru
4. mám maturitní vzdělání
5. mám dokončenou vysokou nebo vyšší odbornou školu

3. Studujete v současné době při výkonu testu? : (správnou odpověď zakroužkujte)

ano x ne

4. Věříte v boha? (správnou odpověď zakroužkujte)

ano x ne

5. Rodiče:

1. moji rodiče jsou stále spolu
2. moji rodiče jsou rozvedeni

6. Váš otec a jeho vzdělání:

1. má základní nebo zvláštní školu

2. je vyučen
3. má maturitní vzdělání
4. dosáhl vysokoškolského titulu
5. nevím

7. Váš otec:

1. byl již v minulosti soudně trestaný
2. nikdy nebyl soudně trestaný

8. Vzdělání Vaší matky:

1. základní či zvláštní škola
2. je vyučena
3. má maturitní vzdělání
4. dosáhla vysokoškolského titulu
5. nevím

9. Vaše matka:

1. byla v minulosti soudně trestaná
2. nikdy trestaná nebyla

10. Sourozenci:

1. nemám, jsem jedináček
2. mám jednoho sourozence
3. mám více sourozenců, kolik.....

11. Vaši sourozenci:

1. nikdy nebyli soudně trestáni
2. byli soudně trestáni pouze jednou
3. byli trestáni vícekrát

12. Výchova:

1. vychovávali mě oba rodiče
2. vychovávala mě pouze matka
3. vychovával mě otec
4. vychovávali mě sourozenci
5. byla jsem vychovávána v dětském nápravném zařízení

13. Vaše dětství:

1. bylo šťastné
2. nebylo to šťastné dětství, proč.....

14. Vaše děti:

1. mám jedno dítě
2. mám dvě děti
3. mám tři a více dětí

15. Vaše děti:

1. mám s jedním mužem
2. mám děti s několika muži

16. Váš rodinný stav:

1. jsem svobodná
2. jsem vdaná

3. jsem rozvedená
4. jsem vdova
5. žiji v registrovaném partnerství

17. Vaše orientace:

1. jsem heterosexuálně orientovaná (na muže)
2. jsem homosexuálně zaměřená (na osoby stejného pohlaví)
3. jsem bisexuálka (na muže a ženy)

18. Zkušenost s drogami:

1. nikdy jsem nic nezkusila
2. ano, zkusila jsem to pouze jednou
3. ano, brala jsem drogy příležitostně
4. byla jsem na drogách závislá

19. Alkohol:

1. nikdy jsem nebyla na něm závislá
2. byla jsem v protialkoholní léčebně

20. Ve výkonu trestu:

1. jsem poprvé
2. po druhé
3. již po několikáté

21. Výkon trestu v současné době:

1. byla jsem souzena za majetkovou trestnou činnost, jakou.....
2. za násilnou trestnou činnost, doplňte jakou.....

3. za hospodářkou trestnou činností, jakou přesně.....

4. jinou, doplňte jakou.....

22. Doba na jakou jste v současné době odsouzena? (doplňte)

23. Celková doba, kterou jste strávila ve vazbě a ve vězení?

24. Máte dobrý vztah se spoluvězeňkyněmi?

ano x ne

25. Napište, zda se Vám něco při výkonu trestu ve vězení líbí, či nelíbí, zda byste si něco přála, co by Vám zpříjemnilo pobyt, nebo co byste chtěla změnit.